

**ELŐFIZETÉS**

HELYBEN:  
Egy évre ..... 24 korona.  
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDEKEN:  
Egy évre ..... 28 korona.  
Egy hónapra ..... 2 k. 10 f.

HIRDELTESEK:  
6 hasabos postai sor egyszer 20 fillér,  
minden következőnél 10 fillér.

Nyitási díj 30 fillér.

# ARADI KÖZLÖNY

**POLITIKAI NAPILAP.**

**SZERKESZTŐSÉG:**

Aradi és csanádi egyesült  
vasutak palotájában.  
TELEFON-SZÁM: 357.

**KIADÓHIVATAL:**

Aradi Nyomda Részvény-  
Társaság.  
József főherceg-ut. 22. sz.  
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:  
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, október 2.

**Mai számunk főbb közleményei:**

- Vezérelők: A védelem szervezete.
- Gerebenyás tisztviselői.
- Váry-Szabó István.
- Rákóczi kriptája.
- A kődobáló szellem.
- A gyermekek neve.
- Rablóvilág Kecskeméten.
- A csabai mandátum.
- A város virilitái.
- Női szociálisok Aradon.
- Sulkowski hercegnő „titkára.”
- Ami a királynak jövendőit.
- Insultált aradi urleány.
- Uj szerb vámháború előtt.
- Eltüntetett eszteromán.
- Tárcs: Az állatkert remetéje. Irta: Anatole F.
- Csarnok: A sógyérel kétéleki asszony.  
Irta: Sz.-Szigethy Vilmos.

**A védelem szervezete.**

Arad, október 1.

Az aradi iparosok szervezkedésre gondolnak. Mozgalom indult meg közöttük, melynek célja az iparosokat szakmák szerint szervezetekké egyesíteni. Mindenképpen örömmel és rokonszenvvel vesszük tudomást e mozgalomról, mely nemcsak az iparosok anyagi érdekeinek megvédelmezését, de egyszersmind a nagyközönség jogos kívánalmainak észszerű mérlegelését tűzte ki céljául.

A mikor évek óta az egész országban sztrájkmozgalmak vannak s a mikor a munkabérek mértéken túl való felcsigázása által a fogyasztóközönség létérdekeit is támadják meg a bérfelemelések: akkor ennek ellensúlyozásául nem lehet

más eszköz, mint a mestereknek szervezete, mely erejénél és befolyásánál fogva a bérmozgalmak terén irányítani képes. Nem tagadjuk, hogy a bérharcnak létjogosultsága van. Vannak egyes esetek, a mikor a munka és annak ára között nincs meg az arány és a munka díjazásának ezt az elvont összegét a termelő feles haszonként a maga céljaira aknázza ki. De a bérmozgalmaknak csak addig a határig van létjogosultságuk, a mikor már a munka és annak bére aránylagos és méltányos. Abban a percben azonban a mikor a produktív munkának nagyobb bért akarnak kisarcolni, mint a meenyit a nyers anyag és a termelési költség elbir: akkor ez a harc igaztalan dolgokért folyik, mert nemcsak a mesterek ellen, de a nagyközönség érdekei ellen is tör. Az ilyen sztrájkknak azután nincs létjogosultsága és az ellen ugy az államnak, mint a társadalomnak fel kell vennie a harcot.

Kétségtelen, hogy a bérmozgalmak vázolt elfajulása eilen a legbiztosabb és a legtisztességesebb eszköz a mesterek szervezete, mely első sikerét Budapesten, a kőművesek bérmozgalmában ép e napokban aratja. Ott ugyanis a munkások a megállapított munkabérek nemcsak, hogy keveselték, de olyan követelésekkel léptek fel, melyeket csakis az építő ipar teljes tönkretétele által lehetett volna teljesíteni.

Az építőmesterek eleinte tárgyaltak, egyezkedtek a munkásokkal, de amikor azt látták, hogy a jóakaratu tanácsokat és fi-

gyelmaztetéseket nem szivlelik meg: öszszegyültek, szervezkedtek és ennek eredményekép kizárták a munkásokat. Ennek folytán egy pár napig szünetelt az építőipar, a mesterek nem engedtek és mert szervezetben voltak, a várakozás álláspontjára helyezkedtek. Végre is bekövetkezett az, amit semmiféle okoskodással elnémitani nem lehet, a gyomor korgása, a kenyérgkérdés. A munkások belátták, hogy jobb és üdvösebb munkába állani, mint tétlen makacskodással magukat és családjukat az éhhalál veszélyének kitenni. S így a béke lassankint helyreáll, mely éppen olyan megnyugtató a mesterekre, mint a milyen biztos megélhetést ad.

Ime, ez az egy példa is azt igazolja, hogy a munkaadóknak szervezkedniök kell, mert csak ez egyesülésük által mehetnek bele sikeresen bérharcokba, mint egyenlően erős ellenfelek. Ha a munkások összetartása és szervezkedése hatalmas vívmányokat tud magának biztosítani, ép oly erős ez a hatalom a mestereknél, ha érdekeik védelmére egyesülnek. Nem azt akarjuk mondani, hogy a mesterek szervezete szálljon szembe minden bérmozgalommal. Sőt ennek a szervezetnek volna feladata az, folyton-folyvást őrködni afelett, hogy a munka és annak bére arányos legyen, mert ezáltal a munkás igényei kilévén elégitve, a tevékenység gyümölcsözőbb és értékesebb.

A szervezkedésnek tehát a munkások is hasznát látnák, viszont a mesterek sem volnának kitéve a minduntalan bérharcok kellemetlenségeinek. És amennyiben a

**Az állatkert remetéje.**

Irta: Anatole France.

Ne tudtam olvasni, hűtőgombolós nadrágot viseltem, zokogtam, ha a szobalány megtörült az orromat s nagyon vágyakoztam a dicsőségre. Ez az igazság: zsenge koromban hamar nevezetes akartam lenni, élni akartam az emberek emlékezetében. A halhatatlanságra gondoltam, miközben az ebédasztalon fölállítottam ólomkatonáimat. Ha tihettem volna, a csatateren szerezttem volna halhatatlanságot és hasonlóná lettem volna azokhoz a generálisokhoz, akiket a márkomban szorongatták, amikor a hadiszerecsene fölött rendelkeztem az asztalon.

De nem volt reményem arra, hogy valamikor lovam, egyenruhám, ezredem és elienségem legyen, ami mind szorosban hozzátartozik a katonai dicsőséghez. Ezért gondoltam, hogy inkább szent leszek. Ehhez kevesebb eszköz kell és sokkal több dicsőséggel jár. Anyám vallásos azzony volt. Vallásossága — szeretetreméltó és komoly, mint ő maga — nagy bátással volt rám. Sokszor olvasott föl nekem a Szentek Életréből s én gyönyörrel, szeretettel hallgattam. Tehát tudtam, hogy az Ur emberei mint cselekedtek, hogy életüket értékessé, érdemekben gazdaggá tegyék. Tudtam, mily mennyei illatuk van a vértanuság rózsáinak. De a vért-

nuság oly véglet volt, amelynél nem állottam meg. Az apostolságra és a prédikációkra se gondoltam, mert ezekhez sem volt módóm. Tehát az önkínzásnál maradtam, mint könnyű és biztos eszköznél.

Hogy időt se veszítsek, visszautasítottam a reggelit. Anyám, aki nem is sejtette új hivatásomat, oly nyugtalanul nézett rám, hogy fáj dalmat éreztem. De azért bójtöltem. Aztán eszembe jutott Szent Simon, aki egy oszlop tetején élt s főmáztam a konyhában a vízvezetékre; de nem élhettem ott, mert Julie, a szakácsné hamar letslepített. Leszállva a vízvezetékéről, a tökéletesség utjára léptem s elhatároztam, hogy párisi Szent Miklóst fogom utánózni, aki gazdagságát szétosztotta a szegények közt. Apám dolgozószobájának ablaka a kőpartra nyílt. Innen tücatonként hájgáltam ki a krajcárokat, amelyeket annak idején azért kaptam, mert ujak voltak s csillogtak; aztán golyókat, ostorokat, cipőket és bugé csigákat dobtam ki.

— Ostoba ez a gyerek! — kiáltott föl apám és becsukta az ablakot.

Harag és szégyenérzet fogott el erre a véleménynyilvánításra. De arra gondoltam, hogy apám, aki nem volt szent, mint én, nem fog osztózni velem a Boldogok dicsőségében. Ez a gondolat nagyon megvigasztalt.

Amikor napi sétám ideje elérkezett, fejemre tették a kalapomat. Kitéptem belőle a tolat,

egy szent példáját követve, aki rongyos sapkáját meghurcolta a porban, mielőtt a fejére tette. Anyám, amint a szentesített javak és a kalap ügyéről értesült, vállat vont s nagyot sóhajtott. Igazán máu untattam.

Sétásközben lesütöttem a szememet, hogy figyelemem ne vonják el a külvilág eseményei. Ez a tanítás sok helyen olvasható a Szentek Életrében.

Sétámról visszatérve, hogy szentségemet befejezzem, az önkínzásához folyamodtam, elidumot készítve. Ugyanis a hátamba győmszőlttem egy régi karosszékéből a lószőrt. Ezért újabb szemrehányásokat kellett elszenvednem, mert Julie rajtakapott, amint így utánoztam Szent Ferenc fiait. Megállt a látszatnál, anélkül, hogy a dolog szellemébe hatolt volna, s egyszerűen megvert.

E nap szomorú eredményeire visszagondolva, beláttam, hogy nehéz szent életet gyakorolni a családban. Megértem, hogy Szent Antal és Jeromos miért ment a sivatagba az oroszánok és az aigipánok közé. Elhatároztam, hogy másnap remeteségbe vonulok vissza. Hogy el legyek rejtve, az állatkertet választottam e célra. Itt fogok élni — gondoltam — a szemlélődésnek s mint Szent Pál, pálmalevéllel fogok ruházkodni. Lesz a kertben elég gyökér a táplálásomra. Egy hegy tetején van ott egy kunyhó. Ott fogok élni a teremtés minden állatjának közepette. Az oroszán, aki egyiptomi

munkásság teljesíthetetlen követelésekkel állna elő: a munkaadók szervezete elkészülve és vértelve állhatna ellen. A békítési tárgyalások, az egyezkedések egész más képet nyernének, ha két egyenlő erős szervezet állna egymással szemben. Nem fordulhatna elő az az eset, hogy a mesterek egymást tulliciltják és az egészségtelen verseny következtében a munkás módot nyer arra, mindig újabb és újabb mestereknél a munkabér felcsigázását megpróbálni.

Az egyenlőség és a méltányosság szempontjából szívesen látjuk a munkaadók szervezkedési mozgalmát, melytől a nagyközönség érdekében azt reméljük, hogy az ipari termékek hallatlan áremelkedése meg fog szünni és a munka értéke a normális munkabérek dacára is méltányos és igazságos lesz. De meg várjuk azt is ettől a szervezkedéstől, hogy a munkás és munkaadó között véget fog vetni a folytonos torzalkodás és vádaskodásoknak. Lesz egy érintkezési pont, melynél az összmunkásság érdekei találkozni fognak a munkaadók jólétének kérdésével és a tárgyilagos, higgadt eszmecsere állandó békét fog létrehozni. Ezen békés állapoton belül a viszonyok változásával mindenkor van mód arra, hogy a munkabérek szabályoztassanak és egyes sürgősebb természetű kérdések megoldásának. Így azután egyenlő felek lévén a küzdőtérén, ki lesz zárva a jövőben az a sok bojkott, munkás-zárlat és háboruszkodás, a melynek kicsapongásai az állami erő beavatkozását vonták maguk után és a melyek nem voltak olyan haszonnal a magyar munkás osztályra, mint a milyen veszéllyel fenyegették a munkaadókat.

## Cseresnyés tisztviselői.

(Csendes távozás kérik.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 1.

Csanádvármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt tartotta meg ez évben utolsó évi közgyűlését Návay Tamás főispán elnöklésével. A gyűlésre több mint száz tárgy volt kitűzve s így ma délelőtt — sürgősségi indítványok folytán — csak a fontosabbakat

intézték el, a törvényhatóságok átiratai, Miko város és a községek ügyei holnapra maradtak.

A fontosabb ügyek között kétségtelenül legérdekesebbek a Cseresnyés János által kinevezett helyettes tisztviselők ügye volt, akik apródonként teljesen kiszorulnak már a vármegyéről. A közigazgatási bíróság ítélete alapján tárgyalják a helyettesek ügyét. A bíróság tudvalevőleg kétszázra osztotta a csanádmezei kinevezett tisztviselőket. A helyetteseket elutasította kérelmük azon részével, hogy újból elfoglalhassák állásaikat. Hoffer Lipót, Siklován Károly és Szalay György ügyében pedig a vármegye véleményét kérte ki s október 31-kára halasztotta az ítélethozatalt. Közben a belügyminiszter Hoffer Lipót dr. főorvosi kinevezését megsemmisítette, Siklován Károly közigazgatási szakornoki állására nézve pedig kimondotta, hogy az meg nem írsedett, mert Glatz Béla lemondása nem volt szabályszerű. Így tehát csak Szalay György ügye maradt hátra, amelyben ma a törvényhatóság akként határozott, hogy a kinevezés megsemmisítését kéri a belügyminisztertől, mert Szalay fegyelmi alatt állott s így kinevezhető — közvetlen hatóságának megkérdése nélkül — nem is volt.

Farkas László volt árvaszéki elnök és Barna Sándor volt árvaszéki főnökök fegyelmi ügyében a törvényhatóság magáévá tette a fegyelmi választmány azon javaslatát, hogy a két tisztviselő állását önként hagyván el, állásaik megürsedettnek tekintendők. Az állások betöltése felett a határozat jogerőre emelkedése után határoznak.

Dedinszky Béla régi árvaszéki főnöki nyugdíját helyettes főjegyzői állása, illetve fizetése után évi 2010 koronában kérte megállapítani. A nyugdíjválasztmány javaslata alapján elutasították a kérelmet. Dedinszky törvényes hatóság előtt esküt nem tett s így hivatalosan eljárni, vagy fizetést felvenni sem volt joga.

Ezekkel az ügyekkel kapcsolatosan Justh Gyula és Návay Lajos dr. indítványára kimondta a törvényhatóság, hogy mindezen határozatait a fennállott viszonyok és körülmények teljes megvilágításával indokolja meg. Az összes elmozdításoknál Cseresnyés vak eszköze volt Kristóffy József boszujának, bizonyítják azok a rendeletek, miket Cseresnyés kiadott végrehajtásra, csak azért, hogy aztán vizsgálat nélkül, máról-holnapra, elcsaphassa a törvényhatóság által választott tisztviselőket. Mindezek ellen

annak idején panaszt emelt a törvényhatóság a közigazgatási bíróságnál, kérte a törvénytelen-ségek megállapítását és megsemmisítését, intézkedés vagy ítélethozatal a panaszok tárgyában még mai napig nincs. A törvényhatóság egyhangulag elfogadta azt az indítványt, hogy megsürgeti a közigazgatási bíróságot, döntsön a panaszok felett, mert attól függhetnek esetleg a további intézkedések.

A gyűlés elején Návay Tamás főispán kegyeletes szavakkal emlékezett meg Rákóczi fejedelem és számkivetett társai hamvainak hazahozataláról. A törvényhatóság kimondta, hogy minden koporsóra koszorút helyez kegyelete jeléül s a budapesti, kassai és késmárki gyászünnepeken küldöttséggel képviselteti magát, amelyet Návay Tamás főispán vezet. A küldöttség tagjai lesznek: Hervay István alispán, Nagy Károly, Vertán Ete, Urbán Péter, Purgly Emil, Vásárhelyi László, Kayser Lajos, Dócsa Samu dr., Molnár Albert és Nagy Mihály.

Az alispán által javasolt pótadókra és a közigazgatási bizottságban megürrült 5 tagsági helyre két küldöttség előtt, egyszerre folyt le a szavazás. A pótadókat egyhangulag megszavazták, a közigazgatási bizottságba pedig — szintén egyhangulag — Justh Gyulát, Návay Lajos dr., Vertán Ete, Szücs Jánost és Hász Antalt választották be.

## Váry Szabó István.

Aradvár egyik ostromlója.

(Simon Gábor levele — a századosáról.)

— Az Aradi Közlöny tudóstíjójától. —

Arad, október 1.

A nagy idők elköltözött tanuinak sorában néhány nap előtt megjelent Váry Szabó István 1848/49-iki honvédszázados, Kiskun-Halás huszonöt éven át volt polgármesterének neve. Hetvenkilenc éves korában hunyt el, s halála városán kívül is az őszinte gyász érzését keltette föl. Kiváló katonája volt a magyar szabadságharcnak, s mint polgármester Halás városának örökké tartó hálájára tette magát érdemessé.

Az elhunytól érdekes adatokat közöl velünk Simon Gábor aradi köz- és váltó ügyvéd, 1848/49-iki honvédhadnagy, akinek Váry Szabó István századosa volt. Az érdekes levelet, a mely a szabadságharc

Szent Máriának sirt ásott körmeivel, kétségkívül fölkeres majd engem is, hogy a környék egy magános helyén eltemessen. Mint Szent Antal, látni fogom a kecskelábu embert, s az embertörzsű lovat. És talán az angyalok az égbe fognak vinni, zsoltárokat énekelve.

Ehatározásom talán kevésbé különösnek fog feltűnni, ha megtudják, hogy az állatkertet már régóta szent helynek tartottam, hasonlatosnak a földi paradicsomhoz, amelyet régi képes biblíában láttam. Nevelőm gyakran vitt oda, s mindig szent élnékséget éreztem olyankor. Az ég is tisztábbnak látszott ott, mint máshol s a felhők közt, amelyek elszállottak, a tigris ketrece, a medve barlangja, az elefánt háza felett, homályosan bár, de láttam Istent nagy fehér szakállával, kék ruhájában, amint karját kiterjeszti s megáld az antiloppal, a gazellával, a nyulal és a galambbal együtt és a mikor a fűvészkertben a libánonl cédrus alatt ültem, láttam fejemre szállani a lomb között a sugarakat, amelyek a szent sityujjából áradtak felém. Az állatok a kezemből ettek, szelíden néztek rám s arra az időre emlékeztettek, amikor Adám még ártatlan volt. Az egész teremtés egyesítve volt itt, mint egykor a pátriárka nagy bárkájában, s szemem előtt gyermeki bájjal éltelve tűnt fel. És semmi sem rontotta meg az én Paradicsomomat. Nem zavart az, hogy cselédnek, katonának és kókuszöldő árusok jártak oda. Ellenben jól éreztem magamat ez alázato-

sak és kicsinyek közt, én, valamennyiük közt a legkisebb. Minden villágos, szeretetreméltó és jói volt előttem, mert szuverén ártatlanságommal mindent gyermekideálmra veztettem vissza.

Emludtam este azzal az elhatározással, hogy e kertben fogok élni, hogy érdemeiket szerezzek s hasonló legyek a nagy szentekhez, akiknek virágos történetére emlékeztem.

Másnap reggel még erős volt elhatározásom. Ertesítettem róla anyámat. Enevette magát.

— Ki adta neked az eszmét, hogy az állatkertbe menj remetéskedni? — miközben meglétsült s tovább nevetett.

— Hires akarok lenni — feleltem — s a névjegyemre akarom tenni, hogy „Remete és naptári szent,” mint ahogy apa ráteszi az övére, hogy „az Akadémia tagja és az anthropologiai társaság titkára.”

Erre a vágásra elejtette anyám a fésűt.

— Fiam! — kiáltott föl, — fiam! mily ostobaság, mily bűn ez! Nagyon boldogtalan vagyok! Az én kis fiam elvesztette az eszét abban a korban, amikor még nincs!

Aztán apámhoz fordult:

— Hallja? Hires akar lenni hét éves korában!

— Edesem, — felelt apám, — meglátja, hogy husz éves korában már megundorodik a dicsőségtől.

— Adja Isten, — mondta anyám, — nem szeretem a hiúságos embereket.

Isten adta és apám nem csalódott. Mint az egykori király, nagyon jól éitem, de dicsőség nélkül s nincs kedvem nevemet az emberek emlékébe vésni.

De ahányszor mostanában sétálok, emlékeim kíséretében a szomorú és elhagyott állatkertben, érthetetlen vágy fog el, hogy ismeretlen barátimnak elmondjam, mint ábrándoztam én egykor arról, hogy anakoréta leszek. Mintha ez a gyerekábránd a mások gondolataival vegyülve szelíd mosolyt okozott volna...

Azt is fontos tudni, jól tettem-e, hogy hat éves koromban már lemondtam a katonaságról. Mert azóta nem gondoltam a katonaságra. Kicsi sajnálom is. A fegyverek között nagy életmértóság van. A kötelesség világos ott s annál jobban van meghatározva, mert nem az okoskodás határozza meg. Az ember, aki gondolkodik tettei felett, hamar rájön, hogy kevés ártatlan van köztük. Pap, vagy katona legyen az ember, ha nem akarja ismerni a kétség aggodalmait.

Ami a rometeség ábrándját illeti, újra végig álmodtam, ahányszor csak azt véltem érezni, hogy az élet alapjában véve rossz. Vagyis mindennap végigálmodtam. De mindennap fülemnél fogva ébresztett fel a természet s visszavezetett azok közé a mulatságok közé, amelyekben az alázatosak élete eltelik.

történetének több jelentős mozzanatához szolgáltat igen becses adatokat, alább közöljük:

#### Tekintetes Szerkesztőség!

A lapokban olvasom, hogy az én kedves és örök emlékü századosom, Váry Szabó István, Kiskun-Halás város huszonötödik volt polgármestere, szeptember 26-án, hetvenkilenc éves korában meghalt.

Az elhunyt vitéz és önfeláldozó hősi volt a szabadságharcok. Évekkel azután mint polgármester is érdemes munkát végzett s Halás városának története bizonyára kegyelettel őrzi meg emlékezetét.

Váry Szabó István miután a jogot Pozsonyban elvégezte, a hadbírói pályára akart lépni. Már kadét volt, de amikor a szabadságharc kitört, beállott honvédek. Már 1849. elején, mint a 88. sz. honvédszázalaj százados kapitánya ment az aradi táborba. Ott volt az aradi várát ostromló magyar seregben Vécsey tábornok parancsnoksága alatt egész a vár földeségig. Az aradi vár kapitulációja után Vécsey táborával a temesvári vár ostromlása idején résztvett az ottani küzdelmekben. Julius végül a 88. honvédszázalaját Damjanich parancsnoksága alatt az aradi vár őrségébe osztották be. Váry Szabó István akkor ismét Aradra jutott.

Augusztus 7-én Kossuth Lajos azzal a rendelettel küldte Bem tábornokhoz, hogy a tábornok siessen Temesvárra és vegye át ott a sereg főparancsnokságát, értesítse egyszermind hogy eddig Görgey is meg fog érkezni és a jobbszárnyon ott lesz harmincezer emberrel. Váry Szabó polgári ruhában mint marhahajtó indult utnak. Másnap kora reggel érte el Söbörst. Zám alatt Erdély felől jövő ellenséges előőrsekkel találkozott, akik feltartóztatták. Felmutatta reádban levő utlevelét, de az előőrsek tisztjei mégis bevitték egy közellévő házba és magmotozták. A rendeletet szerencsére nem találták meg nála mire Váry Szabó István ismét folytathatta útját. Facset tájékán az országúton találkozott Bem tábornokkal, aki véletlenül arra hajtattott. Váry Szabó átadta a parancsot, mire Bem elolvasta s annyit mondott rá:

— Már késő.

Váry Szabó István Bem tábornoknál maradt. — Világos után besorozták közlegénynek egy cserepár ezredbe Olaszországba, ahonnan csak akkor szabadult meg, mikor 600 pengő forint váltságdíjért elbocsátották a közlegénynek besorozott honvédtiszteket. Othon elsínte gazdálkodott, majd mint ügyvéd működött, az alkotmány helyreállítása után pedig szülővárosának lett polgármestere; ezt a hivatalt huszonöt évén keresztül buzgalommal viselte, a város érdekelt, felvirágozását hasznos és odaadó munkássággal mozdította elő.

Ezen Váry Szabó István, a szabadságharcnak volt 1848—49-ki vitéz és bátor századosa az én boldog emlékü és kitűnő magyar érzelmű századosom volt, a 88. zászlóaljban gróf Vécsey tábornok parancsnoksága alatt; ugyanazon században főhadnagy volt Máty Ferenccel, hadnagyok Simon Gábor és Felix Akos, néh. Váry Szabó Istvánnal együtt voltunk az aradi várban és onnan együtt mentünk a temesvári vár ostromához, később ismét az aradi várban 1849. augusztusban a szerencsétlen világsor legveretelétkor én voltam szerencsés mint inspekciós tiszt huszonhat honvéddel hazánk megváltóját, Kossuth Lajost az aradi vár 6. számú kapujánál a honvédeknek adott „Fegyverbe, tisztelegj” vezénylés után mint kormányzó a végző tisz-

tességekben részesíteni. Ez alkalommal a kormányzóval a tágas stájer kocsi-ban volt Jhász titkár és Stein tüzérezredes. Az aradi vár felalásánál jelen volt az egyik lábára nyomorák vitéz és bátor Damjanich tábornok is.

Aradon, 1906. október 1-én.

Honfiul üdvözlettel  
Simon Gábor.

## Rákóczi kriptája. A legujabb botrány.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 1.

Ebben a szerencsétlen országban semmi sem történhetik botrány nélkül. Most is, mikor a kurucok bujdosó fejedelmét hazahozták, hogy magyar földön álmodhassa tovább az álmatlan álmot, az öröm zajába belevegyül egy kínos botrány disszonanciája. A nagy fejedelem tetemét egy szűk, nedves oduba akarják eltemetni, ahol a gyors pusztulás veszélye fenyegeti a fejedelem földi maradványait.

Az utolsó pillanatban leplezte le ezt a lelketlen gondatlanságot Meszaros, a kiváló poéta, aki külföldben aktív honvédkapitány: Kmpelen Farkas báró. Röpiratot bocsájított ki, melynek egyik fejezetében azt a kérdést veti fel, vajjon méltó módon térnek-e örök pihenőre a dicső fejedelmek hamvai és szószerint következőket mondja:

S ha a kérdést fölvetve, az erre illetékes s ebben működő körök eddigi intézkedéseiből választ keresünk a kérdésre, elérkeztünk ahhoz a ponthoz, ahol szívünket s velünk minden magyar ember szívét a keserűség érzése tölti el. Ettől csordultig, mert a nagy halott porait oly módon akarják a kassai dombon eltemetni, mely sem a fejedelmek dicső emlékéhez, sem a nemzethez, sem a nagy eszméhez nem méltó.

Nemcsak nem méltó, de egyenesen méltatlan s alapján teljesen elhibázott s a hirtelen elhatározásból eredő oly intézkedés, melyet sürgősen megmásítani mindnyájunknak legégetőbb erkölcsi s hazafias kötelessége.

Mert mit terveznek a szent hamvakkal?

Nem többet s nem kevesebbet, mint hogy a nemzet személynét, a legdicsőbb s legnagyobb szabadsághőst s a magyar nemzet legideálisabb fejedelmét bujdosótársaival együtt egy szűk s nedves földalatti oduba helyezik, hogy soha se érje a szabadság napfénye annak koporsóját, aki tündöklő napként ragyog a magyar történelem egén s akinek nemes alakját, amióta eszmélt s valedemdig szíve végsőt dobant, a szabadság isteni fénye vonta be soha el nem halványuló glóriájával.

A röpirat ezután így folytatja:

II. Rákóczi Ferenc fejedelemlének s hőselkü anyjának, Zrínyi Ilonának pantheon helyett kriptá-oda jut osztályrészül a kurucok fővárosában. Egy pincészerű lyuk, a mely a Szent Erzsébet-dóm egyik oldalkapornája alatt valami kor régesrégen altemplomka volt, de a melynek e rendeltetését be kellett szüntetni, mert a tavaszi és őszi esőések idején előntötte azt a beszívó talajvizet.

Hogy jobban lássunk e sötétségben, ime ennek az odunak a hű képe: A tíz lépés hosszú s hat lépés széles üregbe keskeny lépcsősor vezet le a templom északi kapujától. Oly szűk ez a bejárat, hogy jól megtermett, vaskosabb egyén csak bajjal bír lejutni rajta, két szemben találkozó pedig — ha gyermek is —

a szűk és sötét sikátorban a'ig térhet ki egymásnak.

A kriptában a múlt év őszén s a jelen év tavaszán is botán felül állott a víz. Hogy ezen segítsenek, a sírbolt talaját cementburkolattal rakták be s e rétegre kelhelmi márgalapokat raktak. Főképpen, hogy ez a mesterkedés képes lesz a talajviz beszívását meggátolni, kérdjük: mielőtt preventív intézkedések képesek tenni arra, hogy az odu levegőjének nagyfokú nedvességét megszüntessék? Mert ez a nedvesség itt fölöttébb nagy veszedelem, mivel a kőszarkofágokba beszívároghat, a tetemek iddelbűti, gyors pusztulását okozhatná, a minek azonban semmi szín alatt sem szabad bekövetkeznie.

Kassán óriási a felháborodás e telepítések folytán s erőteljes mozgalom indult meg, melynek az a célja, hogy a fejedelmek tetemét a kassai dombon helyezték el örök pihenőre a nedves odu helyett.

## A kődobáló szellem.

(A gépfűtő spirítusmása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 1.

A kődobáló szellem, a melynek még mindig akad hívője, legujabban Debrecenben vendégszerepelt. A mint egyéb alkalmaknál, most is kiderült, hogy a szellem mögött testtel bíró lény rejtőzött, s ez esetben boszúálló célokra használta föl a kődobáló szellemnek nimbuszát. Az érdekes es-t részletei ezek:

A debreceni vágóhid őre tegnapi éjjel mezdöbbenéssel vette észre, hogy a gépház kisebb, majd nagyobb ablakai egymásután hullnak be. A dolog előtte rendkívül titokzatosnak tűnt fel, mert a legszorgalmasabb kutatása dacára sem fedezett fel élő alakot a közelber. Ezalatt pedig folyton tartott a kődobálás. Halomszámra feküdtek már a földön a bevert ablaktáblák. Végre is telefonált a központra, honnan nyomban kiküldtek három rendőrt.

A rendőrök csakhamar megjelentek a helyszínen. Körülvették a gépházat, mert ennek az ablakaira hullott a legtöbb kő. Aztán pedig a kövek irányában átkutatták az egész környéket. Semmi eredmény. Egy rendőrlégénynek azonban úgy rémlett, mintha a kövek beülről repülnének kifől. Benyomultak tehát a gépházba, de itt is csak az éjjeli szolgálót teljesítő gépfűtőt találták. De azalatt szintén repültek a kövek, — most már kivülről és hullottak halomszámra az ablakok.

Időközben megerősítés is érkezett két lovas rendőr személyében. Ezalatt a gépfűtő előadt, hogy három négy subanc az ugynevezett dísznóperzselő térség felől intézi a különös támadásokat a vágóhid ellen. Szavainak hitelt adtak a rendőrök és több kilométernyire üldözték az elképzelt tetteseket. Ezalatt pedig csak tovább folytatódott a dobálás, mely tartott egészen addig, míg csak világosodni nem kezdett. Gázolni lehetett már ekkor a sok üvegdarabban. Rengeteg kisebb méretű ablaktáblákon kívül bezódott sok nagy velencel tábla, ugyannyira, hogy a kár felülbaldja az ezer koronát.

Termézetesen a szokatlan, meg nem szűnő éjjeli robajra a környék lakói mind felriadtak és készek voltak már a szellemek járásának tulajdonítani a rejtélyes esetet, annál is inkább, mert a rendőrök bejárván az egész környéket — még egy lélek nyomára sem bukkantak.

Tegnap aztán a csendőrség is nyomozást indított. Szabó József és Mick Vilmos csendőrsvezetők még a kora reggeli órákban kivonultak a helyszínre és megkezdtek a vizsgálatot. Legelőször is a helyszínen akkor jelenlévőket hallgatták ki, kik természetesen a leg-



halványabb felvilágosítást sem tudtak adni a különös eset mibenlétéről folyton csak szellemekkel és egyéb babonás dolgokkal igyekeztek árhatóvé tenni a rejtélyes dobálásokat.

Igy tehát nem volt semmi nyom, melyen elindulva a nyomozó őrszervezők világoságot derítettek volna a titokzatos ügyben; de azért igen gyanusnak tűnt fel előtük a gépfűtőnek, *Pozsonyi* Ferencnek az éjszakai viselkedése. Ugyanis míg a rendőrök kint kutattak át mindent, addig a gépházból belülről kifelé repültek a kövek és mikor pedig a rendőrök bentkutattak, akkor már kívülről befelé hullottak a kavicsok, kövek egyaránt. A két feltűnően különös körülmény figyelembe vételénél felmerült a nyomozó csendőrök előtt annak az eshetősége, hogy ezeket a dobálásokat csakis *Pozsonyi* a gépfűtő követhette el. Még pedig oly formán, hogy bent a gépházban megkezdette a dobálást és mikor a rendőrök a környék eredménytelen átkutatása után bent a gépházba kezdtek meg a vizsgálódást — akkor ő szépen kivonult és kívülről folytatta romboló kedvtelését. Erre a rendőrök természetesen látván a behulló köveket, ismét kutattak a tettes után, ekkor pedig a fűtő ismét a gépházba húzódott és folytatta a dobálásokat.

Hosszu órákig tartó kihallgatása során végre is a keresztkérdések súlya alatt beismerő vallomást tett *Pozsonyi* Ferenc. Beismerte, hogy ő volt a tettes, de azzal védekezett, hogy csupán a környékbelieket és a vágóhídon tartózkodó alkalmazottakat akarta megijeszteni, hogy azok valami földöntúli szellem járását gondolják a titokzatos dobálásban.

Terve azonban, mint a következményekből látható, nem sikerült és a derék csendőrőrszervező által leállított gépfűtő még a büntető bíróság elé kerül szellemidézésért.

## A gyermekek neve.

(A törvényes és a törvénytelen apa.)  
— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, október 1.

Jogi szempontból felette érdekes az a pör, melyet ma tárgyal a budapesti törvényszék *Szepessy* István dr. bíró elnöklése mellett. *Cserny* Károlyné még 1900-ban, tehát hat év előtt elhagyta az urát és összeállt *Weinberger* Lipót Lajos úgnökkel. A vadházasok úgy éltek, mintha férj és feleség lettek volna. Gyermekek is született kettő, egy leány és egy fiu.

Elkövetkezvén a gyermekek születésének anyakönyvi bejelentése, kissé zavarba jöttek a szerelmesek, de radikális módon segítettek magukon. Nevezetesen *Weinberger*, a természetes apa, megjelent az anyakönyvvezetőnél, magát *Cserny* Károlynak mondotta és a gyermekeket úgy az első, mint a második szülés alkalmával törvényesnek jegyeztette be. Még csak gyanus sem volt a dolog, mert felmutatta *Cserny* házasságlevelét és aztán minden akadály nélkül a *Cserny* Károly nevet is odairhatta az anyakönyv alá.

De a turpisság, amikor a házastársak közt utóbb megindult a válópör, kiderült épp *Weinberger* vád alá helyezték közokirathamistásért. A mai tárgyaláson beismerte a vádlott, hogy a kérdéses hamis bejelentést megtette.

— Es miért követte el? — kérdezte az elnök.

— Nem is gondoltam arra, hogy törvénytelen dolgot követek el.

— Már hogy mondhat ilyet? Hisz jól tudta, hogy a gyermeknek nem *Cserny*, hanem maga az apja.

— Az első gyermeknél nem is gondoltam erre, de a másodiknál már, beismerem, éreztem a cselekedetem jogtalan voltát.

A törvényszék ezután néhány percre felfüggesztette a tárgyalást, hogy átkérje a polgári bíróságtól *Cserny* Károly válópörrelnek az iratát. Ezek szerint az igazi férjnek, arra az esetre, ha a gyermekeket törvényteleníteni akarja, szinte lehetetlenné tette *Weinberger* a bizonyítást; mert a hamis bejelentés ezt igen megnehezít. Az egyik gyermek, a *Mihály* nevű kis fiu, egyébként időközben meghalt.

*Strache* kir. alügyész a bizonyítás végével, kétségtelennek mondván a rosszhiszeműséget, *közokirathamistás* címén vádat emelt *Weinberger* ellen. A törvényszék figyelemmel az enyhítő körülményekre, a vádlottat közokirathamistás vétségeért csupán 20 korona pénzbüntetésre ítélte.

## Rablóvilág Kecskeméten.

Álarcos haramiák garázdálkodása.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, október 1.

Párját ritkító vakmerőséggel véghezvitt rablás történt tegnap éjjel Kecskeméten. A régi betyárvilág hajmeresztő bünesetel kelnek életre a kecskeméti pusztákon. A város határában bekormozott arcu rablók törnek be a házakba, az emberek fegyverrel védik vagyonukat és a rablók fegyverrel felelnek.

A tegnap éjjel elkövetett rablásról az alábbi távirati tudósítást adjuk:

*Kovács* Géza laki telepi fűrésztelepébe tegnap éjjel 11 órakor tíz bekormozott arcu, fegyveres rabló tört be. A rablók átmásztak a kerítésen és először is az éjjeli őr lakásába rontottak. Az őr már nyugalomra tért, amikor egyszerre ablakát bevették és az ablaknyíláson tíz ember, kezükben törrel és revolverrel, ágya elé ugrott.

— Ha megmukkansz, halál fia vagy, rivalt rá az egyik rabló.

Az őr hallgatott, a rablók pedig megkötözték és legurították a pincébe. Ezután fölfeszítették a faraktári iroda ajtaját és az ott levő másfél mázsa nehéz *Wertheim*-szekrényt fél órai munka után a vállukra kapták és a két méter magas fakerítésen átemelték.

A házbellek a zajra és csörömpölésre fölébredtek s *Kovács*, sejtve, hogy mi történt az udvaron, revolverrel közéjük lőtt. Nyolc lövés volt rá a válasz.

— Csend, vagy mindenki meghal, kiáltották a rablók.

*Kovács* bezárkózott szobájába és nem ment a rablók üldözésére, akik a faterlephoz közel levő városi villanytelephez cipelték a *Wertheim*-szekrényt s ott közel ötnegyedóránál feszítették, míg szétverhették a tetejét. A szekrény tartalmát, több ezer korona értékű készpénzt és értékpapirokat a rablók kiszedték, a benne levő többi írásokat pedig az ut szélén levő futóárókba szórták.

A villanytelephez közellakók hallották a kalapácsütéseket és revolverlövéseket s kimentek az utra, de minthogy mindenfelől revolverlövések fogadták őket, rémülve visszamenekültek lakásukba.

Ma hajnalban a rendőrség széleskörű nyomozást indított, ez azonban még nem vezetett semmi eredményre. Minden jel arra vall, hogy ezt a rablást is azok követték el, akik a fülöp-szállási rablógyilkosság tettesei. A rablók kezrekerítésére az egész vidék rendőrségét és csendőrségét koncentrálták.

## A csabai mandátum.

Beszélgetés *Achim* Andrással.

Hazafiból — nemzetközi.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, október 1.

A királyi kuriának az az ítélete, a melylyel *Achim* L. András kirekesztette a nemzet tanácsából, sőt megfosztotta aktív és passzív választói jogosultságától is, földulta a nép kegyeibe lopódzott volt képviselőnek lelki állapotát és egészen más gondolkodásu emberré formálta. *Békéscsaba* volt követe, aki még nemrég büszkén verdeste a mellét, hogy ő ilyen meg amolyan lelkes hazafi: ma azt hirdeti, hogy amikor elvették a jogát, ugyanakkor „kitépték szívéből a hazának szeretetét is.”

A minap együtt utazván az *Aradi Közlöny* egyik munkatársával, *Achim* a többek között így nyilatkozott előtte:

— Eddig magyar szociálista voltam, de a Kuria ítélete a mandátummal együtt megfosztott a magyarsághoz való ragaszkodástól is. En, aki körüláncoltam magamat a magam különleges szociálistusával és éss harcot vívtam az internacionáléval: ma mellemen hordom a nemzetközi szociáldemokraták jelvényét, propagandát csinállok elveiknek és mert magam nem lehetek *Békéscsabának* képviselője, hűveimmel együtt azon vagyok, hogy egy nemzetközi elvtárs kapja meg a csabai mandátumot.

Azután kifejtette, hogy a szocializmus Magyarországon csak úgy fog sikeresen megküzdeni a burzsoázia és arisztokrácia összefogott seregeivel, ha az országban létező különböző szociálista frakciók egy táborban egyesülnek és félretéve minden széthuzást okozó velleitást, egy-egy programmal és megdönthetetlen erősségű szervezettel veszik föl a harcot. Ezért *Achim* a szocializmus előnyomulása és eredményes munkássága szempontjából ma nem ismer fontosabb és sürgősebb feladatot a szociálista párttörödékek fuziójánál, a nemzetközi, az ujjászervezett s a paraszt-szociálista pártoknak szoros összeforrasztásánál.

Mandátumvesztése dolgában a volt képviselő a következő nyilatkozatot tette munkatársunk előtt:

— Ártatlanságom, becsületem meggyőződése alapján odaálltam a bíróság elé. Azt hittem, hogy bíráim, akik öreg emberek, a szí szélén állanak s akiknek nincsen már ambíciójuk, hogy feljebb menjenek, — igazságosan és pártatlanul fognak ítélkezni. Biztam és csalódtam, illetve tapasztaltam, hogy kell a jövőben cselekedni. Most, hogy elvették képviselőválasztói jogomat, nem lépek föl jelöltnek, hanem hűveimmel együtt azon leszek, hogy a nemzetközi szociáldemokratát válassza meg a kerület, akár *Garami* Ernő, akár *Garbai* Sándor lesz a jelölt.

Még nem tudni, hogy kik fognak *Békéscsaba* mandátumáért a választási harcba belemenni. Az ottani függetlenségi párt csak holnap, kedden tartja meg jelölté értekezletét, míg a többi pártok még nem tudják, kit fognak fölleptetni. Sok tekintélyes választó *Zsilinszky* Mihály dr. nyugalmazott államtitkárnak akarja följárlani a jelöltséget.

A függetlenségi érzelmű polgárság szavazataira számít Lukács János budapesti vendéglős, a kit az iparosok és a földmivesgazdák jó része kiáltott ki jelöltjének.

Demokrata programmal akar föllépni Pollacsek Sándor, a kit Vázsonyiék is hajlandók volnának támogatni, ha a kerület hangulata mellette megnyilatkozik.

## Sulkowski hercegnő „titkára.”

(Egy néppárti bank és a vezérigazgatója.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 1.

A Központi Néptakarékpénztárnak, Udvarny Ferenc néppárti képviselőnek bankja újból az események napirendjére került. A néppárti bank, amelynek betétkönyveiről nem régiben olyan sok szó esett a lapokban, Szemere Miklós, a bank egyik betevője, bepörölte betétje erejéig, amelyet a bank nem tud neki kifizetni.

Szemere Miklós kétszázötvenkoronát helyezett el a Központi Néptakarékpénztárnál. Miután kivánságára ezt a bank nem tudta visszafizetni, Szemere a budapesti V. kerületi járásbírósnál bepörölte a takarékpénztárt.

A Szemere féle követelésre nézve a bíróság elrendelte a foglalást a Központi Néptakarékpénztár Koronaherceg utca 4. számú házban levő helyiségekben és a testvérbankoknál, a Vas-Zalai és a Szombathelyi városi takarékpénztáraknál is.

A bíróság emberei Szemere 210.000 korona követelésével szemben találtak a Worthelm-kasszában nyolcvan korona készpénzt és 17.000 korona értékű, nagyobbára Udvari nevére szóló értéktelen váltókat.

E fedezet még a költségekre sem volt elég, mégis Szemere utóbb feloldotta a zár alól a pénztárat és vagyonát.

A Központi Néptakarékpénztár fő részvényesei a következők: gróf Zichy Aladár (a király személye körüli miniszter), dr. Tillmann Károly kanonok, Ruhner Konrád plebános, Fischer Colbrin Ágost kassai püspök, dr. Csernoch János kanonok, néppárti képviselő, Stegmüller Károly apát, Dárányi Ferenc néppárti képviselő, dr. Berger Máté plebános, Illés Ferenc kanonok, dr. Kohl M. dárd püspök, Szemere Miklós országos képviselő és mások.

A kereskedelmi és váltótörvényszék a jeles társaságot XXXVII. kötetének 18-ik lapján 1904/250. sz. alatt jegyezte be. A bank 100 koronás részvényekkel dolgozott s alapítókijét 1904. október 8-iki közgyűlésén, egy millió koronára emelte fel, melyből Udvarny egymaga 70.000 koronányit jegyzett — de be nem fizetett. A többi részvény nagyrészt gróf Zichy Aladár és társai jegyezték.

Udvarny Ferenc képviselőről, a bank vezérigazgatójáról, a fentiekkel kapcsolatosan a Népszava még ezeket írja:

Udvarny állandóan Bécsben él a Hotel Schöndorff utca Meisslben. Udvarny, mint ismeretes, közelebbi vonatkozásban van Sulkowski Ida hercegnővel, aki férjétől, dr. Tagányi Sándortól válófélben van. A Sulkowski hercegi vagyon ötven milliót tesz ki s ennek a roppant vagyonnak Tagányi ezidőszerinti gondnoka. Ezt az állást szeretné megszerezni Udvarny, ez kirántása a bajból.

A hercegnő állandóan a Bécs melletti Felstritz-ben lakik egy gyönyörű villában és itt minden nap megfordul a „titkár ur” is, a ki senki más, mint Udvarny Ferenc, aki Bécsben mint „von Udvarny” szerepel, pedig Rupa Lázár községi főszolgabíró annakidején megbüntette öt nemesi előnév jogtalan használatáért.

## Eltüntetett ezerkoronás.

(Az aradi pénzhamisítók cimborái.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 1.

A szegedi rendőrség tegnap este ötötagú cigánytársaságot kísértetett a városházai börtönbe. A cigányok azzal vannak gyanúsítva, hogy hamis bankpénzeket hoznak forgalomba és üzlettársal azoknak a pénzhamisítóknak, akik a Délvidéket, Arad és Szabadka környékét hamis pénzekkel valóssággal elárasztják.

A vidéki rendőrségeken esetről esetre panaszkodnak különösen a vásárra járó gazdák, hogy a kupeckodó cigányok hamis bankjegyekkel fizettek az eladott lóért vagy marháért. A nagyobb városok rendőrségei állandóan nyomoznak és keresik a pénzhamisítókat, azonban eddig eredmény nem mutatkozott. Most aztán a Szeged állomásról bekísértek öt cigányt, akikről azt hiszik, hogy tagjai egy ilyen bankhamisító társaságnak, vagy avval cimboráskodnak. Az esetről a következő tudósítás számol be:

A Szeged-állomási csarnokban tegnap este hét cigány jögyet akart váltani Szabadka felé. Az egyikük ment a jegypénztárakhoz, aki elé hét darab harmadik osztályú jegyért egy darab ezerkoronás bankjegyet tett ki. A pénztárnok-kiszáronynak gyanús volt a dolog s amikor szemügyre vette az ezresbankót, azt tapasztalta, hogy az hamisított. Értesítette azonnal az őrt állórndórt, ari aztán telefonált az alsóvárosi rendőrségi lakományába, ahonnan négyen mentek a cigányok előállítására. Mind a hetet kísérték be a városházára, ámde közülök kető időközben megugrott.

Megmotozták őket az ezerkoronásért, ámde nem találták azt egyiknél sem. Az a cigány, aki a jegyekért akart fizetni, utközben lenyelte. A rendőrség vallatásra fogta őket, Fodor Jenő alkaptány fogatosította a kihallgatást, de a cigányok tagadják, hogy bankhamisító szövetkezettel volnának cimboraságban. Azonban a rendőrség annyit megtudott már, hogy a két megugrott társuknál hilec-tíz darab ezresbankó volt. Most keresik őket.

## Uj szerb vámháboru előtt.

Egy osztrák ágyugyár miatt.

(Goluchowski nem enged.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 1.

Határunknak Szerbiánál való elzárása óta nem igen hallatszott az osztrák-magyar-szerb gazdasági konfliktusról, a melyet tudvalevőleg Goluchowski Agenor gróf külügyminiszterünknek az a követelése idézett föl, hogy Szerbiának — ha török-szakad is — az osztrák Skoda-gyárnál kell új ágyuit beszereznie. A határzár óta sűrű jegyzékváltás folyt külügyi kormányunk és Szerbia között, amelytől most Goluchowski legutolsó jegyzékében azt követeli, hogy nemcsak a jelenlegi, hanem a következő tíz év összes állami megrendeléseit is Ausztriából szerezze be.

Természetes, hogy önálló és független állam, még ha csak akkora is, mint Szerbia, ilyen lealázó követelés teljesítését nem vállalhatja el s inkább belemegy az egyenlőtlen erővel kiküzdendő gazdasági harcba, semhogy alávetné magát a Goluchowski-féle ultimátumnak.

Küszöbén állunk tehát a Szerbiával való vámháborunak, amely osztrák érdekek miatt támadt s amelyet a magyar

kormány — akarva, nem akarva — hasznosnak és célszerűnek kell elismernie, holott az Magyarországra csak hátrányokkal jár, amennyiben a szerb marha-, sertés- és baromfi-behozatainak a jelenleginél is nagyobb megszorítása még fokozni fogja élelmiszereink túrhetetlen drágaságát.

A vámháboru kitöréséről az alábbi távirat számol be:

A bécsi külügyminisztérium válaszáat a szerb kormány jegyzékére tegnap adta át Löwenthal követségi tanácsos Popovics államtitkár útján a szerb kormánynak. A külügyminisztérium az ágyuk megrendelését illetőleg fentartja régi, el nem fogadható követeléseit és semmi más alapon nem hajlandó szerződést kötni.

A válasz a legrosszabb benyomást keltette, mert míg eddigi jegyzékeiben a bécsi külügyi hivatal csak Szerbiának jelenlegi állami megrendeléseit reklamálta, addig mostani válaszában szerződésileg törekszik biztosítani, hogy Szerbia a jövő szerződéses tíz éven az összes állami szükségleteket Ausztriában szerezze be.

Teljesen bizonyos, hogy Szerbia ezeket a föltételeket nem fogadja el és így a vámháboru a napokban teljes erővel ki fog törni.

## Amit a királynak jövendöltek.

„Az utolsó osztrák császár.”

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 1.

Egy Londonban megjelenő angol folyóirat, a Grand Magazine, egyik nemrég megjelent száma rendkívül érdekes dolgokat ír meg I. Ferenc Józsefről. A közzemény hű fordításban így szól:

— A endkivüli eset, amit itt elmondunk — így hangzik a cikk — I. Ferenc Józseffel 1854-ben, kevéssel a házassága előtt történt és a részleteit még sohasem voltak ismertetve. A fiatal császár, aki rettenetesen hegymászó volt, néhány napot töltött Tirolban fivérével, Miksa főherceggel, a későbbi szerencsétlen mexikói császárral. Zergére vadásztak. Mikor egy napon eredménytelen vadászat után késő este hazafelé tartva, egy veszedelmes, meredek szakadék szélén haladtak, egy vad külsejű emberre bukkantak, aki mindkét kezét föltartva, arra kérte őket, hogy álljanak meg, mert rendkívül fontos dolgot akar velük közölni, melyet csak ők hallhatnak. A keskeny ösvényen alig fért el két ember. A vad külsejű ember, aki elszántan állta el az utjukat, minden jel szerint valahonnan megszökött őrlüt volt.

Ferenc József jónak látta, hogy tréfásan fogja föl a helyzetet és azt mondta neki, hogy adja elő a mondókáját. Ferenc József nagy álmélkodására a tudatlannak látszó paraszt néhány szavával elárulta, hogy tanult ember és olyan állami titkokat tud, amelyekről a császárkirály azt hitte, azokat csak ő és miniszterei ismerik.

A jövendőmondó néhány szóval gyorsan végigfutott a multon és jelenen és a tragikus esetek egész sorozatát mondta el, amelyek a fiatal uralkodót érni fogják, aztán pedig Ferenc Józsefet félrelökte és a meredek ösvényen lefutva, eltűnt.

A fiatal uralkodó tudni akarja, hogy mi módon tudta meg ez az ember a kabinettitkokat és ezért tüstént megfordult, hogy a vadásztársaság néhány tagjával, kik követték, találkozzék. Mikor találkozott velük, arról értesült, hogy senki sem látta a titokzatos idegent. Mint-

hogy az ösvényt meredek sziklatömeg zárta el, mindenki azt hitte, hogy a szerencsétlen ember lezuhant a mélységbe, de a kutatások nem vezettek eredményre és többé nem találtak a nyomára.

A rejtély megoldatlan maradt és a császárkirály, akit az incidens nagyon meghatott, éven át nem szólt senkinek a jóslatokról. Erzsébet királyné tragikus halála után azonban nemsokára célzást tett a félszázaddal ezelőtt felmerült incidensre a család egyik tagja előtt. A családnak ez a tagja beszélt el e sorok írójának a drámai epizódot. A Habsburg család e tagja mélyen meghatva azt mondta, hogy a megjövendölt szerencsétlenségek közül *egynak kivételével valamennyi beteljesedett.* Ferenc József feleségét megölték, a fia és a fivére tragikus véget ért és bekövetkeztek mindazok a tragikus események, amelyek országait sújtották. Az egyetlen jóslat, amely még nem teljesedett be, az, hogy *Ferenc József lesz Ausztria utolsó császára.*

Eddig az angol újságnak misztikus közleménye. Hogy van benne valami igazság, vagy csak a Grand Magazinnak egy merész ötlete, ezt alig lehet ellenőrizni.

## A város virilistái.

(Az igazoló választmány ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 1.

Ma állította össze Aradváros igazoló választmánya a virilisták végleges névjegyzékét. Lényegesebb változások a jövő évi listában nincsenek. Az idei virilisek közül hatan maradtak ki a jövő évi névsorból: Fényes Kálmán dr., Heim Bertalan, Mairovitz Mór, Török Márton, Adler Andor és Reinhart Géza. Az utóbbi kettő az 1907-ik évben mint póttag szerepel.

A jövő évi virilisták névsora — csillaggal jelölve azokat, akiknek adóját kétszeresen számították — a következő:

	Korona
Ifj. Neuman Adolf gyáros	11999 61
Neuman Daniel gyáros	11878 92
Neuman Samu gyáros	11878 92
*Éles Armin kereskedő	8194 40
Neuman Alfréd gyáros	7127 85
Hermann Gyula háztulajdonos	5977 69
*Weisz Dávid kereskedő	4991 32
Id. Neuman Adolf gyáros (Bács)	4751 57
Bing Vilmos kereskedő	4768 70
Domány József kereskedő	4469 45
Gutzjahr Mihály birtokos	4115 07
Andrényi Károly kereskedő	3738 97
Tóth József háztulajdonos	3458 59
Lengyel Manó butorgyáros	3442 60
Bogdan Virgil dr. ügyvéd	3336 —
*Wadowszky Gusztáv kereskedő	3172 68
Wittmann Károly kávé (uj)	3074 35
Nagy Lajos vendéglős	3001 88
*Müller Gyula háztulajdonos	2964 20
*Farkas Sándor háztulajdonos (uj)	2922 60
Schauer Adám háztulajdonos	2870 01
*Reinhart Gyula butorkereskedő	2842 46
*Reinhart Kálmán tanár	2842 46
*Lukácsy Lajos ügyvéd	2818 80
Szilágyi Ede házt. (Budapest)	2765 80
Szalay Antal birtokos	2726 10
*Goldschmidt Sándor kereskedő	2719 58
Dani Rezső kereskedő	3622 30
*Ring Lajos gyógyszerész	2578 80
*Vajda István dr. ügyvéd	2571 52
*Schwarcz Jenő dr. ügyvéd	2511 —
Weisz Márk kereskedő	2480 46
*Reisinger Sándor építész	2424 38
Dengi Lajos háztulajdonos	2419 80
Tedeschi Viktor háztulajdonos	2335 50
*Rozsnyay József dr. gyógyszerész	2319 20
*Rozsnyay Kálmán gyógyszerész	2319 20
*Keppich Jakab dr. orvos (uj)	2293 60
Kristyóry János háztulajdonos	2260 50
Kremmer József kereskedő	2247 35
Waller Rezső háztulajdonos	2207 96

Spitzer Ignác birtokos	2757 08
*Müller Károly ügyvéd	2087 40
Od ay Antal háztulajdonos	2059 60
Steiner Vilmos háztulajdonos	2039 10
Glück Zsigmond mészáros	2012 70
*Kronstein Vilmos dr. orvos	2004 61
*Czukur László kereskedő	1986 —
Gál Ferenc háztulajdonos	1915 87
*Robitzek Ágost dr. ügyvéd	1889 02
Vas Mátyás háztulajdonos	1789 70
Goldschmidt Miksa kereskedő	1768 65
*Éles Béla dr. ügyvéd	1761 —
Koeffel Lajos kereskedő	1740 48
*Müleik Lajos dr. ügyvéd	1715 26
Vanicsek Ferenc háztulajdonos	1712 82
*Otrubay Károly törv. elnök	1697 34
*Avarfy Géza háztulajdonos	1676 —
Freud Fülöp kereskedő	1672 82
Szabó Albert kereskedő (uj)	1636 46
*Opre Péter dr. ügyvéd	1608 40
*Steiner Ferenc kereskedő	1601 60
Dobiaschi József gyáros	1585 85
Herczel Bernát házt. (Bpest.)	1577 40
*Bolyos István földbirtokos	1544 90
*Heltz Nándor dr. ügyvéd	1505 58
Marok Samu kereskedő	1494 86
Mayer Miksa háztulajdonos	1469 10
László Sándor kereskedő (uj)	1456 61
*Nikolits Géza földbirtokos	1431 76
Lusztig Á. in háztulajdonos	1421 41

A póttagok névsora a következő:

Reinhart Géza butorgyáros	1421 23
Lengyel Frigyes butorgyáros	1386 15
Lengyel Tivadar	1386 15
Adler Andor nagykereskedő	1367 50
*Stauber József szarkasztó	1363 80
*Steiner József műépítész	1339 74
Kotsis Lajos háztulajdonos	1304 71
Lusztig Andor háztulajdonos	1295 67
Guttman Samu kereskedő	1287 80
Klein B. Vilmos kereskedő	1265 50

A rendes tagok közé felvett virilisek közül három: Müller Károly országgy. képviselő, Müleik Lajos dr. közjegyző és Tedeschi Viktor le fognak mondani virilis jogaikról, mert egyuttal választott tagjai is a törvényhatóságnak. Lehetőség, hogy más lemondások is lesznek, mert több olyan virilis van, aki nem lakik Aradon. A lemondottak helyébe a törvényhatóság a póttagokat hívja be.

A névjegyzéket a választmány *innen* napig közzéteszi. Ezen idő alatt a megállapítás ellen felelkezés adható be, amelyet a közigazgatási bizottság bírál fölül. A névjegyzéket ezután betérjesztik a törvényhatósághoz.

## Inzultált aradi urileány. Örült merénylete a korszón.

(A spirítizmus áldozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 1.

Botrányos jelenet játszódott le ma este negyed hét órakor az Andrassy-tér és a Salacz-utca sarkán. A korszón sétált egy előkelő urinő a felnőtt leányával, amikor hirtelen feléjük ugrott egy alacsony termetű, iparos kinézésű fiatalember és öklével a leány fejére sújtott. Az inzultusra természetesen nagy népesödület támadt. Az arra járók közül *Joanovics Sándor*, az Acsev. tisztviselője és *Horváth Kornél* dr. orvos, az ütés után nyomban lefogták a támadó fiatalembert és minden ellenkezése dacára fogva tartották, amíg a közelben lévő *Zubor Andor* rendőrfogalmazó a helyszínére érkezett.

Időközben az inzultált urihölgy édesanyjával kocsiba ült és haza hajtottak. *Zubor Andor* rögtön intézkedett, hogy két detektív a fiatal embert a városházára kísérje és ő maga is hivatalába ment, hogy vizsgálat alá vegye az ügyet. A vizsgálat során kiderült, hogy a támadó

*közveszélyes örült*, akinek már több ízben volt dolga a rendőrséggel. Az orvosi vélemények alapján az elmebeteg fiatal embert még az est folyamán a közkórházba szállították.

(A titokzatos hangok.)

Az esetnek érdekes és nem mindennapi előzményei vannak. A fiatal embert *Dakopil* említenek hívják. Huszonegyéves, volt építészrajzoló, aki már hosszabb idő óta állás nélkül van. *Dakopil* már kora ifjusága óta úgy ismerik Aradon, mint zavaros észjárású, maniakus embert. Évek óta foglalkozik a spirítizmussal és ebből a szenvedélyéből különös mániaja támadt. Folyton hallucinál és azt állítja, hogy főleg éjszaka titokzatos hangokat hall, amelyek megzavarják nyugalmát. A hangok szerinte egy tekintélyes aradi családtól erednek. Az illető család motoszkált öökké a szerencsétlen fiatal ember agyában. *Dakopil* abban a meggyőződésben volt, hogy a család folyton hívogatja őt és pár hónappal ezelőtt levelekkel kezdte molesztálni a családot. A zavaros fogalmazású, érthetetlen szavakkal telt leveleket visszaküldték *Dakopil*nak, aki azonban mit sem törődött ezzel, hanem még sűrűbben küldözgette leveleit és rajzait, amelyek *halálfejeket ábrázoltak*.

A család végül is megsokalta a dolgot és *Steinitzer Pál* dr. ügyvédhez fordult tanácsért. *Steinitzer* dr. magához hívatta *Dakopil*t és figyelmeztette, hogy ne zaklassa tovább a családot érthetetlen leveleivel és rajzaival. De a szerencsétlen fiatal emberen az intés sem fogott, sőt a leghatározottabban megmaradt a mellett, hogy *éjszakánként megjelennek előtte, a család tagjai s rémes hangokkal üldözik őt*. *Sirva* panasolta el, hogy a család tönkre teszi őt. Nincs nyugta se éjjel, se nappal. Ha volt állása, kitették onnan. Ezt szintén a család művének tulajdonította. *Steinitzer* dr. rögtön látta, hogy *örülttel* van dolga és ismételtén figyelmeztette tetteinek következményeire:

— Ha nem nyugszik — mondta a fiatal embernek — elmebetegintézetbe záratom.

*Dakopil* közönyösen vette tudomásul ezt a kijelentést, sőt még fenyegetőzött is:

— Akárhogy is lesz, *elpusztítom azt a leányt*.

(Feljelentés a rendőrségnél.)

Mint ahogy *Steinitzer* dr. látta, hogy a fiatal emberen nem fog a figyelmeztetés, azt ajánlotta a családnak, hogy tegyen a rendőrségnél feljelentést *Dakopil* ellen. A feljelentést, — amelyről annak idején mi is megemlékeztünk — a család *Steinitzer* dr. útján be is adta. Később azonban visszavonta a panaszt *Steinitzer* dr., mert *Dakopil* megjelent irodájában és ünnepélyes fogadalmat tett, hogy abbahagyja a család zaklatását.

Egyideig meg is tartotta ígését *Dakopil*. A család már azt hitte, hogy megszabadult a fiatalember zaklatásától. De nem sokáig volt nyugta *Dakopil*nak. Pár héttel ezelőtt mániaja újból kitört rajta és naponta küldözgette a fenyegető leveleket.

(A merénylet.)

A mai botrány este negyedhét órakor történt. A családjának leányával gyanútlanul sétált a korszón, amikor a Salacz-utca sarkán hirtelen előjük ugrott *Dakopil*, akit személyesen nem is ismertek. A fiatalember öklével a leány fejére sújtott. Az ütés szerencsére nem tett kárt az urihölgyben, mert a kalap tüje felfogta és gyengítette a sújtás erejét. A tü az ütés következtében meggörbült.

A támadás természetesen nagy izgalmat keltett a korszón. A járókelők körülfogták az inzultált hölgyet és izgatottan kérdezősködtek



a témadás okáról. A megdöbbent hölgyek a nagy ijedségtől szóhoz sem tudtak jutni, hanem egy kocsihoz futottak és hazahajattak. Dokupilt ezalatt *Joanovits* Sándor és *Horváth* Kornél dr. lefogták. A közönség már már meg akarta linchélni a szerencsétlen fiatalembert, de időközben megérkezett *Zubor Andor* rendőrfogalmazó, kinek láttára a tömeg lecsillapodott. *Zubor*, ismervén az ügy előzményeit, rögtön tisztában volt az esettel és előhívatta *Baselig* és *Mátyás* detektíveket, akik a városházára vitték Dokupilt.

A megháborodott elméjű ifjú meg se próbálta a szökést. Nagy hávvel mentegelte magát. Szónoklatot tartott a közönségnek.

— Nem tehettem másképp — mondta. — A rendőrség is összejátszik azzal a leánnyal. Nem bánom, linchéljenek meg.

(Leikem, szűtyi!)

Dokupillal együtt a városházára ment *Zubor Andor* fogalmazó is, aki jelenleg a bűnügyi osztályt vezeti. *Zubor* telefonon értesítette az esetről *Tisch Mór* dr. tb. főorvost, aki pár perc múlva meg is érkezett és *Zuborral* együtt fagatás alá vette a fiatalembert. Hol *Zubor*, hol *Tisch* dr. intéztek hozzá kérdéseket és feleleteiből világos volt, hogy elméje megháborodott. Időközben megjelent a városházán *Dokupil* apja is, aki a gróf *Königsberg* fele Erzsébet-körúti ház házmestere. *Dokupil* Emil a kihallgatás során büszkén hivatkozott tettére és boldogan mondta, hogy ezentul nyugodtak lesznek az álmai.

— Ez volt a leghevesebb, amit tettem! — hangoztatta ismételtén. — A családdal összejátszott még a rendőrség is, és mindenki. Többé nem fognak zaklatni azok a hangok.

— Milyen hangokat hall? — kérdezte ekkor *Tisch* dr.

*Dokupil* kidüllesztette a mellét és fontoskodva szólt:

— Képzeld doktor ur, a minap azt mondtam, hogy: *leikem szűtyi!*

— Hát ez mit jelent? — kérdezte mosolyogva *Tisch* dr.

*Dokupil* erre hahotázni kezdett és kezelt összecsapva kiáltotta:

— Hát még ezt sem értik? A minap a kisasszony egyik barátja azt mondta: *Ts is föl, le is föl. Tehh.*

Ezt az újabb mondást *Tisch* dr. és *Zubor* fogalmazó, természetesen szintén nem értették meg, ami újabb hatásra ingerelte a szerencsétlen *Dokupilt*. Nevetve csóválta a fejét, hogy meg az olyan világos mondatokat sem értik meg.

Miután *Tisch Mór* dr. tisztában volt *Dokupil* Emil elméleti állapotával vállatára fogta a fiu apját is.

(El, a kórházba.)

Az idősebbik *Dokupil* nagy komolyan adta elő, hogy a fia több ízben mondta neki, hogy hangokat hall. Ez őt is kíváncsivá tette és egy ízben hallgatódzott és ekkor *ő is hallotta* a titokzatos hangokat.

Az idősebb *Dokupil* vallomása szintén azt a benyomást tette, hogy a fiu által szuggerált apa némileg szintén terhelte.

Miután *Tisch* dr. tisztába jött az ifjabbik *Dokupil* elméleti állapotával, azt a véleményét nyilvánította, hogy a fiatal ember *közveszélyes* örvölt, akit be kell szállítani a kórházba. De az apa fiának kórházba szállítása ellen tiltakozott. Mithogy elmebajost csak két orvos véleménye alapján lehet szülki engedély nélkül szállítani. *Tisch* dr. a városházára kérette *Posgay* Lajos dr. főorvost is, aki csakhamar meg is jelent és a fiatalember újból kihallgatása után megerősítette *Tisch* dr. véleményét,

miire *Zubor Andor*, nyomban elrendelte *Dokupil* kórházba való szállítását. A megháborodott elméjű fiatalembert este fél tíz órakor két detektív átkísérte a kórházba, ahol külön céljában megfigyelés alá helyezték.

Érdekesnek tartjuk felemlíteni, hogy *Dokupil* Emil pár nappal ezelőtt lapunk ellen sajtópört indított, mert Rejtélyes hangok című cikkünkben foglalkoztunk esetével.

## IRODALOM ES MUVESZET.

### A színház műsora:

Kedd: Nap hőse, vigjáték. Bemutató előadás. (Bérlés C.)

Szerda: Nap hőse, vigjáték. (Bérlés A.)  
Csütörtök: Bajazzók, opera. Schubert Jenny és Ferrari d'Albaredo bemutatkozása. Színházban, színmű. (Bérlés B.)

Péntek: Traviata, opera. (Bérlés C.)  
Szombat: Aranylakodalom, színmű. Disz előadás. (Bérlés A.)

### Háttal a színpadnak.

— Az első előadások. —

Idetien szokás, — és, amint minden illetlen és tiros dolgokban, van benne valami kedves. A mikor már fölrepül a kárpit, még néhány percet lopni abból a gyönyörűségből, amelyet a publikum szemlélése ad. A nyílt színpad megköveteli a tiszteletet, s pár pillanatig mégis jól esik, hogy a szem páholyról-páholyra, a zárt széken az egyik női főről a másikra futkosson. A közönséget nézni: nem mind neki átal értett módja a műélvezésnek. Nem egyes emberek, másod harmadnapos bérlőket, nem hébe-hóba járókat és nem a sarokülésekhez nőtt színházi fókákat nézni és látni, hanem közönséget, amelynek arca, színe, hangulata, kedve és szeszélye sohase egyforma, minden este változik: ez ép olyan látványosság, szórakoztató és élmés, mint a mi a lámpasoron túl van és történik.

S így vagyunk most is. A nyári és téli évadot elválasztó fővonalasköz már eltelt, a deszkákon már játszanak, — és mi az első percekben mégse a színészeket nézzük, a kik visszajöttek, hanem azokat, a kik itt voltak: a publikumot. Az első előadásokról ugye jó kritikát írt. Majdnem úgy vagyunk vele, mint a műtész, aki az új csilag első felléptéről ír, s az objektív igazság helyett azt mondja: „nem akarunk a kisasszony első szereplése után még végleges véleményt formálni.” Ne kutassuk, hogy használt-e vagy ártott a nagyrab-csült ensemble-nek a vásárhelyi levegő; voltak-e kiogrammok, a melyek a nyár alatt mezsapordtak és hangok, amelyek megfogytak. Az első előadások hangulatában van valami inimitás, amelyet kár lenne az őszinteséggel elkergetni. A ki pedig az első előadást arra használná föl, hogy kritikai székfoglalót vagy épen programot adjon, az ép úgy blamírozná a céhét, mint a hogy kompromittálja Faludy a sajtót, a mikor a Koldusgróf újságíróját egy kezdő irodalmi alkalmazott módjára játsza.

Miadjunk egy kis-é még háttal a színpadnak, nézzük a közönséget. Érdekes publikum ez, a melyről el lehet mondani azt a furcsaságot, hogy: karaktere van. Hullámzó közönség ez is a melyből emarad egy rész és hozzájön egy más rész, de a karakterében egy marad. S a fővonása a karakterének, hogy nem dirigáltatja magát. Sokszor tett különös dolgokat: hűvösen fogadta azokat, akiket később a főváros csillagnak adoptált, és becézett olyanokat, akik alacsonyabb deszkákon esekélyeskedtek: de azért a véleményében mindig önálló marad. A pesti vignettának nem hódol föl: ténny, s nincs előítélettel a kezdő nevek iránt. Talán az teszi ilyen kemény nyakuvá, hogy

egy csomó nagy nevet adott a nagy műintézetteknek, — s még azokat se kényeztette, a mikor azok — a Gál Gyuták, Fenyvesik, Deill Emák és mások — az övéi voltak. S ép ilyen önálló — ezt szinte kellemetlen az első színi jelentésbe foglalni — a kritikával szemben. Például a kemény ledorongolás kelti föl az érdeklődését va amely darab, színész iránt. Meg kell néznie: csakugyan olyan csapnivaló?

Es ez a publikum nem változott meg, a mikor külsőre nagy átfarmálódáson ment át, a mikor két rész helyett háromra osztották. Csodás matematikája van a bérlők tömegének. Há háromfelé osztják, a részlet nem lesznek kisebbek, mint amikor kettőbe volt hasítva. A B bérlés első előadása ritkult padosorokat mutat, de ebben bizonyára oka van a mindeneket csábító hangos szőlőhegyeknek is.

Egyébként a színházjárás dolgát illetően is olyan a közönség az évadokban, mint tapasztal az egyes estéken. Lassac, óvatosan melegszik be; de a mikor beléjut, akkor hőkezű, pazarló vele — sokszor még könnyelműen és igazságtalanul is. Es ezzel már tökéletes a leleírja a publikumnak. Ez volt az oka, ha néha megessett, hogy érdemeseket mellőzött és érdemtelenekeket a tenyerére vett. De ebben a hibájában is, — megbecsülhetetlen, jó közönség ez. A hogy Blaháné a kritikusról szót: „nem bánom, üssenek, szídjanak — csak írjanak rólam”: ez a publikum is néha hűvös, néha szeszélyes, — de a színházba jár, mindig és minden időben jár. Ez még nem erény, — vagy már nem az, — de mégis följegyezni való dolog.

Ideje, hogy megforduljunk, a színpad felé. Látott dolgokat látnunk, csupa látott szereplőkkel. Vasárnap a *Gül babát*, hétfőn meg a *Koldus grófot*. A *Gül babában* most is megismételték a móka-táncot, a *Koldus grófban* megint nagy estéje volt Nyárainak, meg a kis *Benkő Gizinek*. Erről a művésznőről lehet már az első estén följegyezni, hogy csodálatosan és bájosan fejlődött.

Robotos.

## Október 6. és a parlament.

### Justh Gyula Aradon.

(Készülődések az ünnepre.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 1.

Azt a bizonytalanságot, mely eddigelé azonban a kérdésben uralkodott, hogy vajjon milyen küldöttséggel és mily méltóságokkal képviselteti magát a magyar országgyűlés alsóháza a 18 aradi vértanú ünnepén, a mai napon *Justh Gyula* eloszlatta. Noha az eddigiekből biztosra vehető, hogy a kormány tagjai közül senki sem fog megjelenni a vértanúk vesztőhelyén, de némi elégtételként és megnyugtatóként fogadhatjuk azt a tényt, hogy a képviselőház küldöttségét maga az elnök fogja vezetni és hogy *Justh* nemcsak a vértanúszoborra, de a vesztőhelyen levő emlékre is elhelyezi a Ház koszorúját. Ez mindenestre új dolog, bár vívmánynak éppen nem tekinthető.

Az eddigiekből megáspítható tény, hogy az október 6-iki ünnepségnek még soh, — az ötven éves évfordulón sem voltak olyan nagyszabásuak, mint aminőkre most van kilátás. A képviselőház impozáns küldöttsége mellett több nagyszabásu küldöttség bejelentette már érkezését. Így Kolozsvár város 120 tagu deputációval képviselteti magát, Makóról és Csanaadmegyéből előreláthatólag mintegy ezer ember jön Aradra *Kossuth* Lajos szülőfölvá, Monok is küldöttséget küld s ezen kívül is tömegesen

érkeznek az ünnep rendező bizottságához a bejelentések mindenfelől.

Justh Gyula, aki ma Makóról Tordára utazott az ottani ipari és gazdasági kiállítás megnyitására, utközben Aradon tartózkodott és Múlek Lajos dr. kir. közjegyző vendége volt. Délután felkereste a képviselőház elnökét a Nemzeti ünnepeket rendező bizottság elnöke, Kovács Vince, hogy megbeszélje vele az október 6-iki ünnepre vonatkozólag a képviselőház részvételének részleteit. Justh Gyula kijelentette, hogy a parlament küldöttségét ő fogja vezetni. Ő maga október 6-ikán reggel érkezik Tornáról, míg a képviselőház küldöttsége reggel 5 óra 30 perckor, a személyvonattal ér Aradra. Az állomáson a nemzeti ünnepeket rendező bizottság tagjai fogják várni az érkezőket.

A képviselőház elnöke a szobornál rövid beszéd kíséretében leteszi a Ház koszoruját. Innen a menettel együtt kivonul a Ház küldöttsége is a vesztőhelyre, ahol Justh ismét beszélni fog a koszorú helyez az emlékoszlopra is. Ez eddigelé még sohasem történt meg; — most lesz az első alkalom, hogy a képviselőház a vesztőhelyen levő emléket is megkoszorúzza. Az ünnepélyen úgy az elnök, mint a képviselőház kiküldöttjei fekete díszmagyart viselnek.

Az Arad-csanádi vasutak igazgatósága elhatározta, hogy okt. 6-án Makóról reggel 6-kor különvonatot indít az aradi gyászúnnepélyre ingyen. Körülbelül 600-an mehetnek be ezzel a vonattal. A jegyeket a makói függetlenségi párt adja ki úgy, hogy a közszékek is képviseltek magukat. A vonat estefelé indul vissza s ingyan viszi vissza a küldöttségeket.

A vértanúk szobrát Csanádvármegye törvényhatósági bizottsága október 6-ikán küldöttségileg koszorúzza meg. A bizottság tagjai a koszorúra ma délelőtt 140 koronát gyűjtötték össze a megyei közgyűlés alatt.

## A véres országból.

### A vyborgi matrózlázadók elítélése

(Figyelmentetés Stolypinnak.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 1.

Minden jel arra vall, hogy mégis igaz, amit egy külföldi újság pétervári tudósítója a minap lapjával közölt, miután alkalma volt Stolypin miniszterelnökkel az orosz helyzetről beszélni. Ugy szólt a tudósítás, hogy Stolypin — akit ma az asztalára helyezett levéllel figyelmeztettek a forradalom emberei a közelgő halálra, — el van készülve a legvégsőre s ő maga mondta, hogy az anarkiát tüzzel-vassal el kell pusztítani s hogy ő most már nem riad vissza a rémuralomtól sem. Azóta Stolypin többször megcáfolta ezt a neki tulajdonított mondást; hivatkozott arra, hogy rendeletet adott a rögtönítélő bíróságok működésének felfüggesztésére, Siedleceben véget vetett a kegyetlenkedéseknek. Hogy mennyit ér mindez a hivatkozás, azt legjobban az bizonyítja, hogy azóta is nem egy halálos ítéletet hoztak a haditörvényszékek és Siedleceben is sűrűn ismétlődnek a kivégzések. De főképpen rácsafol a miniszterelnökre az a jellemző intézkedés, amelylyel két hírhedt rendőrfőhivatalnokot, Kacsikovszkit és Komissarow csendőrtisztet, a varsói, kise-newi pogromok vezetőit a pétervári rendőrigazgatóságához magas rangban, vezető

állásra — nevezte ki. A pétervári politikai rendőrség hajszája sohasem volt terroristikusabb, mint éppen most. És jellemző Stolypinre nézve az is, hogy az ő javaslata alapján a cár 20.000 rubel szubvenciót biztosított az orosz népszövetségnek, annak a fekete bandának, amely a vérontásokat szítja és intézi Varsótól a Fekete-tengerig.

Mai távirataink:

**Kronstadt, okt. 1.** A rendkívüli haditörvényszék tegnap hozta meg ítéletét a matrózok zendülése ügyében. Oniplo volt dumaképviselőt száműzésre és polgári jogainak elvesztésére ítélték. Három parasztot felmentettek. Tizenkilenc matrózt halálra, 12-öt élethossziglani, 23-at husz évi kényszermunkára, 7-et tizenöt évi, 8-at tíz, 60-at és 22-öt négy évi fegyházra, 429-et pedig büntető zászlóalj-kibavaló beosztásra ítélték. 129 tengerészt felmentettek. Az elítéltek elvesztik katonai rangjukat. Az ítéletet Adlerberg tábornok várparancsnok elé terjesztették jóváhagyás végett.

**Lemberg, október 1.** Varsóból jelentik: A pirenski rabkórház felügyelőjét és Tsekalski volt fegyencet a forradalmárok agyonlőtték.

**Odessza, okt. 1.** Az utóbbi hónapokban mintegy 2500 zsidó család vándorolt ki az Egyesült Államokba, Kanadába vagy Argentínába.

**Tiflisz, október 1.** Bskul hivatalos jelentés szerint az ottani sztrájk véget ért. Az összes munkások újra munkába állottak.

**Mittau október 1.** A kuriai nemes-ség gyűlése 120.000 rubelt szavazott meg a lakosságnak a fegyveres rablók üzelmel ellen való megvédése céljából teendő intézkedésekre.

**Odessza, okt. 1.** **Manusov Iskov** anarkistát, aki letartóztatása alkalmával ötven revolverlövést tett s azután maga is súlyosan megsebesült, a haditörvényszék halálra ítélte. Az elítéltet nyomban kivégezték. Minthogy Manusov sebesülése következtében nem tudott a lábán megállani, egy cölöphöz kötötték és sortüzzel kivégezték.

**Pétervár, október 1.** **Stolypin** miniszterelnök ez előtt néhány nappal íróasztalán egy **Maxim** aláírással ellátott levelet talált, amely így szólt:

— Tizenhárman voltunk. Egyikünket, **Minn** tábornok gyilkosát, halálra ítélték, egy másikat, **Goszlov** tábornok gyilkosát ugyanez a sors érte. Hárman a gyógy-szigeten elkövetett merénylet alkalmával pusztultak el. Most már csak tizenhármán vagyunk.

E levél rendkívüli nagy hatást tett Stolypinre, aki rögtön intézkedett, hogy őrségét szaporítsák.

## SPORT.

+ **Galambblövőverseny Temesvárott.** Az alakulóban levő Temesvármegyei Galambblövő Egyesület szombaton kezdte meg két napra tervezett galambblövőversenyét, melyen nemcsak sok temesmegyei, hanem a szomszédos Arad- és Torontálmegyeiből is számos, igen kitűnő vadász vett részt. A versenyt **Joanovich Sándor** alispán nyitotta meg a kitűzött időben, mire megkezdődtek a nevezések. Neveztek: **Dobroszláv Péter**, **Vásárhelyi László** (Arad), **Csiky Gyula** (Budapest), **Czárán János** (Seprős), **Capdebo János** (Arad), **Capdebo Antal** (Arad), **Pia-sich Alad dr.** (Nagylak), **Dankó István** (Nagy-

becskerek), **Stagelschmidt J.** (Nagybecskerek), **Petkó Zoltán**, **Rajasich Vladimir báró**, **Manasz Gyula**, **Darcényi J.** erdőmester, **Bánlaky Andor** (Nagybecskerek), **Joanovich Sándor**, **Zscha Frigyas**, **Dautsch Sándor** (Folya), **Ifj. Králik László**, **Ottlik István** és **Ottlik Péter**.

## A vérvád réme.

Kassán és Magyarakanizsán.

### A nagy pör.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 1.

Tisza-Eszlár még mindig kísért.

Időről-időre, újra meg újra feltámad a vérvád rettenetes meséje s mindig akadnak még emberek, akik hisznek a tiszaezlári borzasztó tévedés igazságában. Szinte esztendőről-esztendőre, különösen a zsidóünnepok táján történik meg, hogy valamely kisebb faluban zsidók ellen fordul a népharag s beláthatatlan következményei is volnának az ilyen esetnek, ha a közigazgatási hatóságok erélyes kézzel el nem nyomnák a készülő veszedelmet.

Az idel zsidóünnepok alkalmából két helyen is feltámadt az otromba mese. — Kassán történt az egyik eset. Mint kassai tudósítónk táviratozza, két gyári munkásné, **Varga Margit** és **Fodor Jánosné** jomkipur napján feljelentést tettek a rendőrségen, hogy egy zsidó pólmaházba bevitték egy keresztény gyermeket, valószínűleg abból a célból, hogy meggyilkolják.

A panaszt **Sárcsy Árpád** rendőrfelügyelő vette fel, aki két detektívet és rendőrököt küldött az imaházba, hogy kizsájkát át a termet. A kiküldött hatósági közegek megjelenése nagy feltűnést keltett az imaházban, ahol nem tudták mire vélni a különös látogatást. A rendőrök hivatalos buzgósággal végezték feladatukat, de természetesen eredménytelenül. Erre a detektívek egyike kiment az udvaron várakozó rémlátó asszonyokhoz és megkérdezte tőlük, hogy nem ismerik-e fel azt a bizonyos gyermeket. Az asszonyok fel is ismerték a gyermeket és ekkor kitűnt, hogy a kis fiu izraelita a kit a saját apja vonszolt a templomban, mert az udvaron verekedett.

Egyre redukálódott a rémmese. Mindenestre jellemző az illető hatósági közegre, hogy helyt adott a vizsgálatnak és megzavarta az ünnepléjtetését.

A másik eset Magyarakanizsán történt:

Ezelőtt öt héttel a magyarakanizsai segédkántor, **Wesz Aron** cselédje, **Juhász Mária** 17 éves parasztleány eltűnt a faluból. Hozzá tartozói kétségbeesetten keresték a leányt mindenfelé, de a kutatásnak semmi eredménye sem volt. A faluban mindjárt a leány eltűnése után rebesgetni kezdtek, hogy **Juhász Mária** a zsidók tették el láb alól. A szolgabíró-ság éppen ezért erélyesen nyomozott a leány után s a napokban végre Zenta környékén holttestét ki is fogták a Tiszából. A holttest majdnem teljesen feloszlott, a haja egészen levált, a nyakán azonban fojtogatás nyomai látszottak.

Amikor a magyarakanizsaiak erről értesültek, a faluban valóságos lázadás ütött ki. Kapával fölfegyverkezett parasztok megtámadták előbb a segédkántort, majd a többi zsidók házáat s fenyegető magatartást tanúsítottak. Miután a hatóság megnyugtatta a lakosságot, komolyabb összeütközésre nem került a sor.



# Eszkimóztatás katonáéknál.

## A legujabb szinekura.

(Beck gróf lemond.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 1.

A közös hadsereg rendeleti lapjának legutóbbi számában meghuzódik egy apró legfelsőbb rendelkezés, amely aktuálissá teszi, hogy egyet-mást megírjunk a hadsereg dédelgetett szemefényének, a vezérkarnak sziate türehtetlen prepotenciájáról és a közvégyonak arról a valóságos elherdálásáról, amelyet a hadsereg nagyfejűinek részéről napról-napra tapasztalhatni.

Maga a legfelsőbb rendelkezés, amely a hadsereg tisztikarának körében is általános visszatehetsztést keltett, a következőkép szél:

Ő felsége *Margutti* Albert számfelatti őrnagyot a vezérkarban, *Paar* Ede gróf lovasági tábornoknak, ő felsége tábornok hadsegédnek *parancsörtsztjét*, ugyanennek *szárnysegédjévé* nevezte ki.

Ez a semmitmondónak tetsző s csupán az alkalmaztatás minőségén változtató rendelkezés csak a hadsereg ügyeihez nem értő laikus előtt tűnhetik föl jelentéktelennek, lényegében azonban igen sokat jelent. Jelenti első sorban azt, hogy a hadügyi költségvetésben való *előzetes megállapítás nélkül* szárnysegédhez juttatják *Paar* grófit, holott a tábornok hadsegédnek ilyen szárnysegédre semmi, de semmi szüksége nincsen. Jelenti, hogy *Paar* gróf, akinek most már szárnysegédje ugyan van, de viszont *parancsörtsztje* nincs, rövidesen illet is kep. És végül bizonyítja ez a kinevezés a mindenható vezérkarnak azt a több ízben tapasztalt, de soha elég erősen meg nem rótt eljárását, melylyel minden jogcím nélkül új, szinekurás állásokat kreál, hogy szokban a vezérkar főlős tisztjeit elhelyezhessék.

Ez ellev pedig még a hivatott tényezők sem mernak fölcsófolni, mert a vezérkari kisdédek elhelyezésére vonatkozó intézkedések egyenesen *Beck* grófra, a hadsereg fő-főkarmesterére vezetendők viszesz, akinek dirigálása után indul az egész hadsereg kintornája. Csak természetesen, hogy a vezérkar feje, amikor telepakja a hadügyminiszterium és minden egyéb katonai hatóság és parancsnokság bürőit a vezérkar protekcióna csemétéivel, atyailag gondokodik arról, hogy a vezérkar tisztjeinek a *méltányosnál és megengedetteknél sokkal jobb* előléptési viszonyokat biztosítson. Így sikerült kivinnie, hogy míg csapattiszt 14—16 évi szolgálat után nyeri el a századosi rangot, a vezérkarhoz tartozó tiszték már épen *félennyi* szolgálati idő után neveztetnek ki századoseokká. Hogy az ilyen intézkedés mélyen elkekeríti a csapattisztet és minden egyes előléptetés alkalmával valósággal fölháborodást kelt a szolgálatukat derekasan ellátó és ok nélkül mellőzött tiszték körében, azzal nem törődik a hadvezetés, a mely hozzászoktatta a tisztikart annak az axiómának megszívleléséhez: *Maul halten und weiter dienen.*

Nem szívesen ugyan, de mert kétségtelen tény, konstataljuk, hogy a *tisztikar elégedetlen* és torzlag van azokkal a bántó intézkedésekkel, amelyekre nem szolgált rá s melyek egyáltalán nem alkalmasak a hadsereg gerincét, a tisztikart hivatásának odaadó szeretetére birni. A hadvezetés meg egyfelől szinekurákra valósággal pocskolja a pénzt, másfelől egyenesen *szereződésségét követ el* a régebbi csapattisztékkel szemben, mert ezek nem a mai nyomoruságos előléptési rendszer mellett válnakoztak tényleges szolgálatra, hanem az előbbi türehtő viszonyok

mellett, amelyeket az a kamazást nyujtónak nem lenne szabad egyoldaluan, az alkalmazottak hátrányára megváltoztatni. A mostani előléptetéseknel divó igazságtalan eljárást *aradi* katonatiszték ékesen beszélő esetével bizonyítjuk, amelynél egy hadiskolát végzett f. hadnagy e őbb lett százados, mint az a főhadnagy, aki már akkor főhadnagy volt, amikor a vezérkari tiszt még hadnagy sem volt.

A hadvezetés azonban tud takarékoskodni is. De ezt ott teszi, ahol sem a csesztetés, sem a szolgálat érdekei nem kívánják. Így például egy csomó parancsnoki állást, különösen a századosi rangban nem töltnek be az előírás szerinti, megfelelő rangú személyekkel csak azért, hogy az előléptetési viszonyokat *mesterségesen, a csapattiszték hátrányára befolyásolják*. Takarékoskodnak továbbá a tiszthelyetteseknek hadnagyokká való kinevezésében, holott a kadét, aki nemcsak époly szubaltern-tiszt szolgálatot végez, mint a hadagy vagy főhadnagy, hanem ugyanolyan költséges *standesgemäss* életmódot is tartozik folytatni, egy évi kifogástalan szolgálat után megérdemli a tiszt kinevezést.

A tisztikart bántó és elégtelenségét okozó intézkedések apjául egyértelműen *Beck* gróf vezérkari főnököt tartják, a kinek felelőtlen diktátor-uralmát épen a tisztikar nem győzi eléggé eitélni. Ezért bizonyára nagy örömmel fogadják azt a szenzációs hirt, a melyet későn éjjel hozott a táviró és a mely a következőkép szél:

Katonai körökben határozottan tartja magát az a hir, hogy *Beck* gróf vezérkari főnök e hó második felében 60 ik szolgálati évének betöltése után visszavonul a magánéletbe.

Utódjául *Pitreich* hadügyminisztert emlegetik, akinek helyére *Schönaich* Landwehrminiszter kerülne. Egy másik verzió szerint a vezérkari főnöki állást egyelőre nem töltik be és teendőit *Potiorek* altábornagy, főnökhelyettes látná el.

## Női szocialisták Aradon.

### A varrólányok szervezkedése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 1.

A varrógépről írott mesák rendszeren igen érzékenyek és igen meghatók. A varrógép, mint olyan, már régóta belekerült a költészet hímes berkeibe és *Kiss* József épügy, mint *Morris Rosenfeld*, megtalálták benne a költői elemet. De azt az elemet, melyről az alábbiakban leszen szó, inkább *Rosenfeld*, a híres szocialista poéta találta meg benne. Az örökös görnyedést, a hátgörbitő, fárasztó munkát, melyben elsatnyul az ember. És készülnek, -gyre készülnek a ruhák, suhogó seiyemből, habos battisztából és ingerítő nők kacéran emelik a fődös zeupont a korzón, amíg a varrólányok ott ülnek a berregő gép mellett s varrnak, varrnak, varrnak.

Az aradi varrólányok azonban már megunták ezt a helyzetet és a három nyolcas alapjára helyezkedtek. Nem a *Csermák*-féle 888-as alapjára, hanem arra, a melyik azt mondja, hogy 8 órai munka, 8 órai szórakozás és 8 órai alvás köll a népnek. Szóval az *aradi varrólányok szervezkednek*, még pedig komolyan. Gazdasági alapon. Most fáradoznak, hogy megalakítsák a maguk szakszervezetét, a mely a forradalmi nemzetközi szocialista párt elvelt fogja hirdetni és az osztályharc céjait fogja szolgálni.

A varrónők szervezését Arad első agitátor-nője végzi. Ez az agitátor-nő az aradi szocialdemokrata párt új titkárnak, *Klopfstein* Ernőnek a neje, aki nagy buzgalommal, szinte fáradhatatlanul avatja be a csinos és kevésbé csinos varrónőket *Marx* és *Engels* tanainak titkaiba.

Egyelőre még nem tudhatni, vajjon sikerrel jár-e ez a szervezkedés, amely már csak azért is rokonszenves, mert tervezői között ott vannak mindazok a szőkék, barnák, sőt feketék, akik után annyi sóhaj repül, ha végiglibbennek a korzó aszfaltján. Annyi pedig föltétlenül bizonyos, hogy mikor Aradon kiút az első varrónősztrájk, — a férfiak valamennyien a sztrájkoló pártján lesznek. A nők, azok aligha. Ami pedig az első agitátor-nőt illeti, ez csak egy lépéssel közelebbviszi Aradot az igazi nagyvárosokhoz.

Az aradi szocialdemokrata párt tehát folyton erősödik és növekszik. Igen érdekes szimptóma ebben az erősödésben az első női szakszervezet megalakulása, mely különben minden feministának csak örömet okozhat. Ha ugyan az a feminista nem nő és véletlenül be nem üt a varrólányok sztrájkja, mikor neki sürgős szüksége volna egy új ruhára.

## HIREK.

— Az új táblaelnök kinevezése. A hivatalos lap vasárnapi Száma közli a nagyváradi kir. ítélőtábla új elnökének kinevezésére vonatkozó királyi kéziratot, a mely így szél:

Magyar igazságügyminiszterem előterjesztésére báró *Szentkereszthy* Zsigmond, királyi bírót, a nagyváradi ítélőtábla elnökévé kinevezem. Kelt Bécsben, 1906 év szeptember hó 28 ikán, *Ferenc* József s. k., *Polényi* Géza s. k.

— Az aradi demokrata kör szervezkedése. Ismeretes az a mozgalom, a mely Aradon a demokrata kör szervezése érdekében megindult. Az eszme terjesztőinek jelentős eredményt sikerült elérni, s vasárnap, a *Steinleer* Pál dr. elnöklésével megariozt értékezetlen már az alakuló gyűlés előkészítésével foglalkozhattak. Az alakuló gyűlést október 14 ére vasárnapra tűzték ki, s ehalározzák, hogy arra küldöttséggel hívják meg dr. *Vácsnyi* Vi most, s a többi demokrata párti képviselőket, nemkülönbén a függetlenségi pártnak a demokrata párttal rokonszenvező több tagját, köztük *Eötvös* Károlyt és *Benedek* János dr.-t, végül pedig dr. *Fényes* Samut, a legutóbbi aradi képviselőválasztás volt demokrata-párti jelöltjét. Az értekezetlen bizottságot küldött ki a demokrata-kör tisztikarának jelölésére, ugyszintén a körnek megfelelő helyiség kiválasztása céljából. Az értekezetlen több, nagy érdeklődéssal halgaltott fölszóalás történt az iránt, hogy a kör ne csupán az általános demokrata eszmékert való küzdelmet vegye programjába, hanem a polgárok helyi bajaitak, így különösen a *drágaságnak* megszüntetésére is keresse a módokat, s igyekezzék a polgárok anyagi helyzetét, jövőjét biztosító *intézményes alkotásokat* megteremteni. A gyűlésen végül fölvasták dr. *Fényes* Samu levelét, a melyben ez megköszöni a hozzá intézett távirati üdvözlést és elismerően szél az aradi demokrata-kör szervezőinek munkájáról. A demokrata-kör iven eddig több mint háromszázan jelentkeznek tagokul; a szervezők, a még külen levő iven beérkezésével, *öt-hatszáz* tagra szémitanak.

— *Károlyi* Gyula gróf fivére — *Csongrád* megye főispánja. *Csathó* Zsigmond, *Csongrád* megye főispánja benyujtotta állá-

sáról való lemondását, a melyet *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter már el is fogadott. Csathó utódjául hir szerint *Károlyi Imre* grótot, *Károlyi Gyula* gróf aradi főispán öcsését fogják kinevezni.

— **Fogházórok Barabásnál.** Nagy sérelmük van az állami fogházóroknak. Míg az állami hivataloszolgaéknak a nyugdíjat minden egyes szolgálati évük után számítják, a fogházórok, csak tíz-tíz évi szolgálat után kapják a nyugdíjat. Ilyképen megesezt Aradon az is, hogy egy fogházór aki tízenkilenc évet és tizenegy hónapot szolgált, az utolsó hónap miatt, csak tíz évi szolgálat után kapja nyugdíját. Ez olyan anomália, amely a szerény fizetésű emberek egzisztenciájára érdekeibe vág. Az aradi fogházórok elhatározták tehát, hogy sérelmük orvoslását egyenesen az országgyűléstől fogják kérni és tegnap testületileg jelentek meg *Barabás Bélánál*, akit arra kértek, hogy nyujtsa be panaszukat a képviselőházhoz és tegyen indítványt az eddigi nyugdíj rendszer megváltoztatása iránt. *Barabás Béla* a küldöttséget szívélyesen fogadta és megígérvén támogatását, buzdította a fogházórokat, hogy a megyei járások fogházainál lévő társaikat is szólítsák fel a csatlakozásra és arra, hogy azok a kerületekbeni képviselőnél szintén járjanak el támogatás végett. A fogházórok kérelme valószínűleg a jövő év elején kerül tárgyalás alá a képviselőházban.

— **Minisztertanács.** Ma délelőtt — mint budapesti tudósítónk táviratozza, — rendkívüli minisztertanács volt, amelyen részt vett a kormánynak valamennyi tagja. A mai minisztertanács a költségvetést állapította meg végleg. A miniszterelnök ugyanis úgy végzett a költségvetéssel, hogy az egyes miniszterekkel külön-külön tárgyalta a büdzsüket. Így például szerdán délután négy órán keresztül tárgyalta a földmivelésügyi költségvetést *Darányi Ignác* miniszterrel. Ma aztán sikerült elintézni az egész költségvetést, úgy, hogy azt október 10-én a Házban be fogják terjeszteni.

— **Anarkisták és republikánusok.** Párisból táviratozzák: A köztársasági érzelmi ifjúság és a francia közoktatásügyi liga által a párisi ujoncok tiszteletére a trocadero rendezett ünnepséget az anarkisták megzavarták, akik folytonosan fűtyültek, miközben a katonazenekar a *Marsellaiset* játszotta. Az anarkistákat *Hervé Gusztáv* vezette. Heves küzdelem fejlődött ki az anarkisták és a rendőrök között, míg végre *Hervét* és a többi zavargót le aratóztatták. A többi tüntetőket a rendőrség szétkergette. A letartóztatottakat az új folyamán ismét szabadon bocsátották.

— **A kiegyezés tárgyalása.** A magyar kormány megbízottai — mint budapesti tudósítónk táviratozza — ma reggel Bécsbe utaztak a kiegyezés dolgában. Délután négy órakor jöttek össze az osztrák szakbizottsággal s miután az általános elvi szempontokat nagyjában megvitatták, abban állapodtak meg, hogy tüzetesebb eljárás végett kisebb albizottságokat küldenek ki az egyes kérdések megvitatása végett. Olyan helyről, ahol alaposan ismerik a kiegyezési tárgyalások stádiumát, azt az információt nyertük, hogy *december vége előtt nincs kilátás a kiegyezés megkötésére.*

— **Szemmelvisez Ignác emléke.** Vasárnap délelőtt leplezték le *Budapesten Szemmelvisez Ignác*, a kiváló orvos tanár szobrát és a szülőháza falába illesztett emléktáblát. Szemmelvisez volt az első, aki a gyermekágyi láz okát

felismerte és ezzel millió és millió szülő anya életét megmentette. Európa minden országából összesereglettek az orvostudomány legnagyobb és legtekintélyesebb képviselői, hogy ünneplésükkel, hódolatukkal árasztják el a nagy magyar tudós emlékét. Az ünnepség első része a tudomány egyetem aulájában folyt le, ahonnan az egyetemi tanárok és külföldi vendégek az *Erzsébet* térre vonultak, ahol a szobor-leleplezés történt. *Tauffer Vilmos* udvari tanácsos, egyetemi professzor tartotta az ünnepi beszédet; majd *Bárczy István* polgármester beszélt, elhelyezvén a főváros koszoruját. Ezután a külföldi vendégek és küldöttségek helyezték el koszorúkat. A szobrot *Strobl Alajos*, a kiváló szobrász-művész készítette. Innen Budára, az *Apród-utca*ba vonult a menet, ahol a nagy tudós szülőházának falába illesztett emléktáblát leplezték le.

— **Művészdráma.** Eszékről táviratozzák: *Beer István*, a laibachi operaszínház tagja, a ki halálosan beleszeretett *Walden Emma* színésznőbe, az itteni színház nőjében, az elmúlt éjjel a színésznő lakásán *kettős gyilkosságot követett el.* Előbb a színésznőre sütötte revolverét, majd *önmagát lötte agyon.* Öngyilkosságuk oka az, hogy nem lehettek egymáséi.

— **Az operaházi sztrájk vége.** A sötét felhők eloszlottak immár az operaház felől; a kilátásba helyezett sztrájk — mint budapesti tudósítónk jelenti, — megszűnt s a ma esti előadás zavartalanul folyt le. Már a kora délelőtti órákban megtelt az operaház előcsarnoka a zenekar és a kórus tagjaival, akik izgatottan lesték a történéseket. Ebben az időben a tízen nyolcas bizottság több tagja még tárgyalásokat folytatott *Máder igazgatóval.* Tizenegy óra előtt a bizottság *Faludy Károly* vezetésével megjelent a gyűlésen és kihirdették a bizottság határozatát. A sztrájk, tekintettel az igazgatóság engedékeny magatartására, elmarad, s a bérmozgalmat megszüntetik. Az igazgatóság kötelező ígéretet tett, hogy a fizetésemelést már január 1-étől számítva megkapják. A gyűlés eleinte zugolódva fogadta a bizottság határozatát s a kedélyek csak akkor csillapodtak le, a mikor megjelent *Máder igazgató* és maga is megismételte a bizottságnak tett ígéretet. Ezzel a sztrájkmozgalmat megszünt. Este a *Bank Bán* és a *Tosca* előadása zavartalanul folyt le.

— **A férjgyilkos államtanácsosné.** *Innsbruck*-ból táviratozzák, hogy a törvényszék *Ruthofer* államtanácsosnét, aki férjét megölte, emberölés büntetéseért *hét évi börtönre ítélte.*

— **Ezek a cserépkályhák . . .** A hány lap, annyiféleképpen közölték a *Turchányi Olga* és *Feld Mátyás* szöngázos kalandját, a mely — meg kell engedni — igen igen érdekes. Az érdekesebbek közül az *Agramer Zeitung* itt következő riportja tarthat számot a legnagyobb érdeklődésre.

. . . Tegnapelőtt késő este kísérté haza *Feld Turchányi Olgát*, a kitűnő művésznőt a lakására, a melyben tekintettel az abnormán isan hideg időjárásra, meleg tűz pattogott a cserépkályhában, az idén előző. A barátságos meleg a helyi bohózatok érdemes szerzőjét és a szubrettet kedélyes csevegésre ingerelte; valami új színházi trükköt beszéltek meg igen behatóan . . . (Egy, kettő, három, négy, öt öt pont.) Reggel aztán a kisasszony anyja gyanus hörgést halott a szobából, kopogott az ajtón s a mikor feletet nem kapott, rosszat sejtve feláramzta a házbelleket. *Olga* kisasszony és barátja eszéletlenül feküdtek az ágyakban. Fojtó szöngáz töltötte meg a szobát. Jöttek a mentők és életre keltették őket. A kisasszonyt otthon ápolják, *Feld Mátyást* ellenben hazavitték a lakására. Mindketten a ve-

szélyen tul vannak. — Igen! Ezek a cserépkályhák . . .

— **A városi sörccsarnok bérlése.** Ma tartotta meg immár negyedizben a város gazdasági széke a városi sörccsarnokra hirdetett árlejtést. Az árlejtés nem nagy eredménnyel járt. Mindössze egy ajánlkozó jelentkezett: *Lukács Sándor* aradi vendéglős, aki 6000 koronát ígért a bérléért. A gazdasági szék betérjesztette az ajánlatot a tanácshoz.

— **Akinek a király és Kossuth Ferenc az adósai.** Budapesti tudósítónk jelenti: Az *Erzsébet* hid budai oldalán tegnap délután egy urasán öltözött asszony hirtelen éktelen ordítózásba tört ki. Az arra menőknek folyton azt kiabálta, hogy a király és *Kossuth Ferenc* őt becsapták. Tízezer koronájával tartoznak neki és nem akadják megfizetni. Mindenkit arra kért, hogy vezessék őt *Kossuth Ferenc* elé. E helyett azonban a rendőrségre vitték, ahol kitűnt, hogy az asszony örült és *Baldassy Lajos* fényező felesége. Megfigyelés végett beszálították az örültek házába.

— **A közös hadsereg egyenruhája.** A közös hadsereg új egyenruházati szabályzatán már hosszabb idő óta dolgoznak a hadügyminisztériumban, de a szabályzatot mindaddig nem lehet életbe léptetni, míg a kísérletek egyes fontosabb ruházati és felszerelési tárgyakkal befejezést nem nyernek. Ennélfogva a hadvezetőség nem várva be a szabályzat elkészültét, egyes reformokat már közelebbről meg fog valósítani. Így már a közel jövőben a tisztikar részére a körgallér viselését újból engedélyezték. A körgallért 1869-ig használták a hadseregben és újból való bevezetését a tisztikar örömmel fogadja, mert igen célszerű, praktikus ruhadarabnak bizonyult. Nagyobb fontosságú reform az, amely az új egyenruhák díszére vonatkozik. E tekintetben a hadvezetőség a burháboruban, nemkülönben a kínai expedícióban és az orosz-japán háboruban szerzett tapasztalatokat óhajtja gyakorlati szempontból értékesíteni. A főci az, hogy olyan színű posztóból készüljenek az egyenruhák, hogy a terep színével harmonizáljanak. Nem úgy mint most, amikor az egyenruha ríktó színe messze távolból felismerhetővé teszi a csapatokat. Ezért a hadvezetőség két különböző neurális színű ruházattal tesz kísérleteket és pedig csuszaszínű és vasszürke ruhákkal, nemkülönben olyan felszerelési tárgyakkal, amelyeknél a bőr eredeti színét megtartja és nem lesz befestve.

— **Telepy Károly meghalt.** A magyar festőművészek mestere, *Telepy Károly*, a jeles téjképfestő, vasárnap reggel meghalt a fővárosban. *Telepy Károly*, akinek neve és művészete szorosan egybeforrt a magyar művészet történetével, egyik legismertebb és legnépszerűbb alakja volt a főváros művészvilágának. *Telepy Károly* már régóta asztmában szenvedett s ma reggel felesége, született *Egressy Etelka* karjai között, *Városigeti fasor 26.* sz. lakásán csöndesen elhunyt. *Telepy Káposztásmegyeren* nyaralt. Családjával tegnapelőtt jött be a fővárosba. A képzőművészeti társulat választmányja ma dében ülést tartott *Benkő Kálmán* igazgató elnöklété mellett és elhatározta, hogy az elhunytat a társulat költségén temetteti el. A halálhírről külön gyászjelentést ad ki, az özvegyhez részvétiratot intéz, díszsírhelyet kér, a koporsóra koszorút helyez. A halottat az *Entreprise* a gyászházból hétfőn átszállítja a *Mücsarnok* előcsarnokába s díszes ravatalra helyezi. A temetés kedden délután 3 órakor lesz.

— **Román népművelési akció.** *Trutia Péter* aradi ügyvéd meghívására vasárnap délután mintegy 25 román földműves jelent meg az

aradi Casa nazionaleban, hogy meghallgassák az ipar fölkarolására vonatkozó fölvilágosítást. Az aradi románság vezetői még több ízben fognak ilyen oktató fölvilágosításokat tartani, amelyekben fölhívják a románokat, hogy ne érijék be a földmíveléssel, hanem lássanak ipari foglalkozás üzéséhez is, mert pusztán a földmíveléssel nem tudják megélhetésüket biztosítani.

— Halálosvégű tréfa. Budapesti tudósítónk jelenti: A Bokréta-utca 18. számú Bittner-féle hentesüzletben tegnap halálos szerencsétlenség történt. Két segéd: a tizenkilenc éves Elbl János és a huszesztendős Arangyalovics Szazomir revolverrel játszottak. Elbl ráfogta társára a töltött fegyvert s tréfásan megfenyegette:

— Ugy-e, nem adtál tegnap két hatost, pedig tudtad, hogy szükségem van rá. Most meglakolsz!

A revolver ekkor érthetlen okból elsült s a golyó a boldogtalan fiatal embert *halántékán* érte. Nyomban összeesett. A házbeli, akik a lövés zajára valamennyien az üzletbe rohantak, kihívták a szerencsétlenül járt henteslegényhez a mentőket, akik azonban már nem segíthettek rajta. Elbe Jánost a főkapitányságra vitték. A kihallgatott tanúk vallomásaiból kétségtelenül kiderült, hogy szerencsétlen véletlen okozta a fiatal ember halálát s hogy Elblt csak vétkes gondatlanság terheli. Ezen a címen is indították meg ellene az eljárást, amelynek lefolytatásáig szabadiábra helyezték. Arangyalovics holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

— Elloptak egy hajót. Az orosz tengerészeti miniszter nemrég elhatározta, hogy tizenegy állami hajót, három személyszállító és nyolc teherszállító gőzöst, mint kiselőjeztetett, elad. A határozat meghozása és az árverés kiírása között természetesen nagy idő telt el, mert a bürokrácia végtelenül lassu járása. Míg az árverés napja lassu lépéssel közeledett, sokan teljesen leszerelték a hajókat. Ellopták a berendezés értékesebb darabjait, azután a rézrudakat, kilincseket s egyáltalán minden részt, amit le lehetett venni és aminek értéke van. Az árverés első napja elkövetkezett. Néhány hivatalos személy elmegy egy komoly ajánlattevővel a kikötőbe, hogy megnézzék a hajókat, s nagy rémületükre azt látják a hivatalos urak, hogy a legdrágább hajó, a Matild, eltűnt. Rögtön megy a parancs mindenfelé, hogy Matild-ot meg kell találni és külön bizottság alakult az ellopott hajó fölkeresésére. Eddig hasztalanul kutatták, mert a tolvaj alkalmasint más névre keresztelte és bizonyára be is löstette. Hogy merre jár; olyan titok, amelyet nagyon szeretnének most tudni azok, akiknek vigyáznok kellett volna rája.

— Súlyom Andor előléptetése. Súlyom Andor, az aradi származású miniszteri osztálytáncost rövid idő alatt a második előléptetés éri. Legutóbb, mint megírtuk, az igazságügyminiszterium elnöki osztályának vezetésével bízott meg. Most pedig címzetes osztálytanácsosból *valóságos miniszteri osztálytanácsossá* lépett elő. Az erről szóló királyi kőziratot a hivatalos lap vasárnapi száma közli.

— A Pomucz-milliók. Lőkősházy Ferenc nagyváradi törvényszéki szolga ügyében (aki az aradi süteménykikördővel egyetemben szintén egyik várományosa a Pomucz-millióknak) újból változás állott be. Az örökségi igényt tanúsító összes okiratokat ugyanis már beszerezte Lőkősházy és átadta ügyvédjének, Bahonyi Samu dr. országgyűlési képviselőnek, aki legközelebb megteszi a kellő lépéseket az örökség megszerzése tárgyában. A hagyatéki gondnok, Guszó János egyébként a napokban Nagyváradra érkezik, hogy az örökségre igényt tartókkal sze-

mélyesen érintkezzen. Így tehát azok, akik Nagyváradon még igényt tartanak az örökségre, október hó 15-ig kellő okmányokkal felszerelve jelentkezhetnek a hagyatéki gondnoknál.

— A borosjenői uradalom gyujtatója. Tegnap délelőtt a nagyváradi rendőrségen Kukár György borosjenői eseléd feljelentette magát, hogy a múlt hetekben báró Solymossy Lajos borosjenői uradalmában mintegy 1000 keresztből rakott buzaasztagot felgyujtott. Kukár György azóta szökésben van, de a bujdosást már nem tudja tovább elviselni. A gyujtatót a rendőrség letartóztatta.

— Játékszergyár Dobrán. Milck Oszkár budapesti fakereskedő-cég Dobrán, az ottani állomásnál ugyanis egy fűrészmalmot és ezzel kapcsolatosan játékgépet állít fel. A fűrészmalom és a játékgépet termékeinek elszállítására iparvasutat épít, melynek közigazgatási helyszíni bejárása október 2-ára tüzetett ki Pogány Béla alispán vezetése mellett.

— A lelencyerek halála. Titokzatos ügyben folytatott nyomozást a gyulai kir. ügyészség. Egy gyulai asszony ellen gyermekgyilkosság miatt emeltek vádat, amelynek alposságát Felletár Emil országos ügyész fogja előnteni. A homályos ügyről a következő részleteket közlik: Gártner László három hónapos lelencyermek, aki Diószegi Jánosné gyulai asszonynál volt kiadva dajkaságba, kedden meghalt. A temetést megelőzőleg, szerdán reggel egy időben asszony jelent meg Széll Imre dr. lelencyel főorvosnál, akinek bejelentette, hogy Diószeginé mákonnyal megmérgezte a gyermekét. Széll Imre dr. az esetről azonnal értesítette a rendőrséget, mely az ügyészség közbenjöttével elrendelte az elhalt gyermek hullájának orvosorvosi boncolását. Mivel azonban a mákonymérgezés tüneteit ilymódon nem sikerült megállapítani, az elhalt gyermek belső részeit vegyelemezés végett felküldötték Felletár Emil országos vegyészhez.

— Ötmillió dollár orvosi honorárium. Berlinből jelenti: A *Vossische Zeitung*-nak egy kopenhágai híre szerint, Bringas, egy dúsgazdag mexikói farmer, a ki belpokios, ötmillió dollár honoráriumot hirdetett az összes amerikai Japokban annak, a ki betegségéből meggyógyítja. Bringast, a kit az amerikai orvosok gyógyíthatlannak mondtak, egy Amerikában élő dán ember, Ehlers kopenhágai orvostanára tette figyelmessé. Ehlers ugyanis speciálistája a belpokiosságnak s dán Nyugat-Indiában és Kréta szigetén számos belpokiosot sikeresen gyógyított. Bringas levélben fordult Ehlershez s ennek a levélváltásnak az az eredménye, hogy a farmer immár utban van Kopenhága felé. Ehlers, hír szerint, kijelentette, hogy nem ígér semmi bizonyosat s ha a beteget sikerül meggyógyítani, — a honoráriumot *nem fogadja el*.

— Csőd. Nádas Sándor aradi borkereskedő szombaton csődöt kért maga ellen. A törvényszék csődbírósága a csődöt el is rendelte. A csőd tömeggondnoka Ursu Nándor dr. ügyvéd, csődbiztos Heller Mór törvényszéki bíró lett.

— Vesztek tört aranyat, ezüstöt, gyémántot, brilliántokat, gyöngyöket, a legmagasabb áráért, avagy új tárgyakra átcserelek. Nagy ékszer, ezüst, drágakő és finom genfi zsebóra raktár. Nagy választék elsőrendű nehéz tüzeztöltő China ezüstajándéktárgyak és evőeszközökben, egyedül elrusítása a világ legjobb ezüsttiszítító szerének. Tisztelettel: Weinberger Ferenc Aradon, Fischer Elix p. o. t. Telefon 439.

— Rövid hírek. A rendőrség vasárnap letartóztatta Kovács Teréz és Horváth Anna családeányokat, akik gazdájuknál Deutsch Bernát földbirtokosnál betörést követtek el. A lányokat ma átkísérték a kir. ügyészséghez. — Szib Béa öt éves kuyini fiú ma egy csomag gyufával játszott. A gyufa játék közben meggyuladt és lángba borította a fiút, aki a súlyos égő sebek következtében meghalt. — Bogybó István 58 éves napszámos Ihes-uta 114 számú házban lévő lakásán felakasztotta magát. Tettének oka ismeretlen. A mentők haldokolva vitték a kórházba.

— Bolhák, svábok, poloskák legbiztosabb pusztító szere Vojtek és Weisznel Aradon. 112

## KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

### Gabonaüzleti hetiszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 1.

Az időjárás a lefolyt héten úgy nálunk, mint a külföldön rendellenes volt. Az ország különböző vidékéről beérkezett jelentések alapján az idő hirtelen megváltozott. Egyik helyről nagy hidegről irnak, a másiktól hóesés és hófúvásról számolnak be; sőt akadnak helyek, hol fagy is volt. Szóval, a tél közeledtét érezték mindenfelé. Azonban a hét vége felé enyhébbre fordult az idő, ami mezőgazdasági szempontból üdvösebb is.

A gabonaüzletről röviden azt írhatjuk, hogy az árfolyamok oda kerültek, ahol a hét elején állottak, s most lanyha az irányzat.

### Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 1

Kínálat korlátolt, vételkedv gyöngö. Elkelt 30,000 métermázsa változatlan áron.

Az árak 50 kilónként számítva:

#### Déli tőzsde.

Buza októberre . . . . .	7.12—7.13
Aprilisi buza 1907-re . . . . .	7.42—7.43
Rozs októberre . . . . .	6.19—6.20
Zab októberre . . . . .	6.92—6.93
Uj tengeri 1907-re . . . . .	5.—5.01

#### Széki tőzsde:

Buza októberre . . . . .	7.13—7.14
Aprilisi buza 1907-re . . . . .	7.45—7.46
Rozs októberre . . . . .	6.22—6.23
Zab októberre . . . . .	6.91—6.92
Uj tengeri 1907-re . . . . .	5.03—5.04

Irányzat szilárd.

#### Széki tőzsde:

Osztrák hitelrészvény . . . . .	674.25
Magyar hitelrészvény . . . . .	813.25
Magyar koronajáradék . . . . .	94.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény . . . . .	683.25
Déli vasut . . . . .	186.50
Leszámitolóbank részvény . . . . .	516.—
Magyar jelzálog hitelbank . . . . .	519.50
Rima-Murányi vasút részvény . . . . .	578.50
Salgótarjáni közszabvány . . . . .	627.—
Városi villamos vasut részvény . . . . .	577.—
Konvertált jelzálogrészvény . . . . .	134.75
Egyesült Budapesti fővárosi takpénzt. . . . .	2285.—
Adria tengerhajózási részvénytárs. . . . .	4450.—
Orosz járadék . . . . .	78.60
Erzsébet szanatórium sorsjegy pénzben . . . . .	—
Erzsébet szanatórium sorsjegy árban . . . . .	—

### Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 1. —

Magyar elbrendül: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felül súlyban 112—113 fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felül súlyban 118—119 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban 124—126 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 126—128 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban — fillérig. A hísó sertésüzlet irányzata: Csöndes.

## CSARNOK.

### A tógyári kétlelkű asszony.

Írta: Sz. Szilgyóthy Vilmos.

A férfinép visszahúzódott az étkező terem egyik bizalmas fülkéjébe és édes-kevészet törődött a bájjal. Többnyire idősebb emberek voltak, akiket már nem izgatott a tánc s egy jó vacsora kedvéért készséggel feláldozták Terpsichore muzsát. Az asszonynép hadd járja a boldogját, amíg bírja.

Itt is róluk volt szó, azaz inkább csak egy asszonyról. A járásbíróé egyébként sem igyekezett nagyon nyárspolgáriás színben föltűnni, ma azonban már túl ment minden határon. Mintha vissza akarná tartani a tovatűnő nyarat, úgy bontott. A harmincadik éven túljáró nők kétségbeesett lelke szállt bele, akik megcsap szeptember hervadozásnak induló költészetét s viaskodik még egy esőppnyi augusztusért. Le-

Közlönygyűjtő  
Aradon



gyen forró, vérperzsélő az érzés, fejezzen ki mindent, ami aztán nagyobb fájdalmak nélkül viseli el a lemondás gyötremét. Eh, fájdalom nélkül nem megy az ügy sem. Az avart járni, tárgyak közt kósálni az erdőn, keserű dolog, mikor még ajkunkon ég a tegnapi nyár csokja és a lélekbe vág az egész tavasz mámorító ibolyaillata.

— Vénül a menyecske, mondta ki drasztikusan a társaság valamelyik tagja. Vénül, tehát gabalyodik és kis lánynak képzeli magát, aki nek mind-n csacsiságát lepíezi fiatalisága, öntudatlan bája.

Egy gyerekkel sétált a teremben s azzal kacarkodott. Nem túlzás, igazi gyerek volt, talán jogászfiú, vagy még annyi sem. A lányos mamák szent főháborúval kísérték őket jár-tukban, a bálozó kisasszonyok ellenben csillogó szemmel nézték, hogy hát ez mit jelent? Valami névtelen sejtés szállta meg őket, egyike ama misztériumoknak, amelyekhez ők még nem érthetnek, indító okait hiába kutatják, csak sejtik, ködbe borult képeket rajzolva maguk elé a tudásról.

Az agglagányok fásultán boncolták az esetet a férfiak asztalánál, egy orvos (többkorba varseket is írt és misztikus hangulatoknak ad kifejezést), hosszas magyarázatba bocsátkozott, azt fejtegetve, hogy a gyermektelen asszonyok gyakori típusa ez. Lemorzsol tíz-tizenöt évet az u'a mellett s minthogy nagyon ráér a gondjaitól, fantasztikus helyzeteket keres a lelke. Azok utvesztőiben aztán könnyen eltéved, ha van, aki feradságot vesz magának a letéritésére. Hangulatok uralkodnak benne s egy unalmas perc végzetes lehet.

— Különösen, ha a férj másfelé keresi a gyönyörökét, vágott közbe a törvénytörő szigorú erkölcsű elnöke.

— Természetesen, mondta az orvos, noha nem fő tételnek kellékek. Ebben a veszedelmes korban választra ér, mert megéri, hogy talán egy-két hónapja van még hátra s megjelenik az első ősz hajszál a fekete fonatok között. Többet nem kell.

Később áttértek a kalandjára, tudott azokról az egész város és szerepeltek bennük többen.

— Csak azt nem értem, hogy a veszélytől nem félt. Hiszen törvénytörés valami nyilvános botrán, s akkor vége az egész életének, jegyezte meg valaki.

— Epp a veszély az igaz. Mikor az asszony szerelmi furiában van, akkor nem ismer akadályt, nem ismer veszélyt, valóságos fajdyuk lesz és bízhatatlan dolgokra képes. Majd elmondok egy történetet, az ügyész ur igazol minden részleteért, együtt voltunk a tanult.

A királyi ügyész odafordult:

— A tőgyári kétélekkü asszonyról van szó?

— Arról. Tőgyér rongyos kis oláh fészek a Bindé-folyó mellett. Talán ezer lélek sem lakja, egyébként elég csöndes, ha tekintetbe vesszük, hogy náunk az oláh falvak adják a törvénytörőknek a legtöbb anyagot.

Kezdem ott, hogy Fizesán Stefán tíz évet ült Ilaván. Éppen a lakodalmi napján ütött le egy legényt valami lényegtelen csekélységért. A legényben aztán egészen magához tért s szeliden, csöndesen tért bába. Nem lehetett azt erőszakosan a kocsmába vinni, mert csak a munkának élt.

Az asszony a tíz év alatt nem sokat buslakodott. Ezen idő alatt elvált, s az összeszokásra. Mintha meg sem esküdtek volna, lakodalmi ebédre sem került a dolog. Nagy elbagyaktottságban igyekeztek vigasztalni elegenden, Kornya Petru maradt végül is a nyeregben.

Ez béréslegény volt, vezette a gazdaságot, még csak fel sem tűnt, hogy szeretője lett az asszonynak. Később örökölt valamit és a maga kezére kezdett gazdálkodni, a szerelmi frigyén azonban nem változott semmi, még a férj viszaértékor sem. Kornyanak lassankint felvitte

Isten a dolgát, szabad ideje volt elég, Fizesán munkába járt egész nap, nem háborgatta őket senki.

Stefán azt tűzte ki célul, hogy megszerzi a saját földesekéje mellett másfél holdat is. Ezért érdekes megjelenni és izzadni reggeltől naposig. A garasok lassan-lassan, de biztosan gyűlnek, egyszerre csak tele lesz ferintosokkal a barisnyaszár s öt irgyell az egész falu s ő pedig büszkén felel rá:

— Dolgozni kell és félretenni a pénzt. Ti is megszerezhettétek volna, ha nem jártok annyit a kocsmába.

Alig pitymálott, már befogta rozoga kocsi jába a kehes gabót és megindult. A hapsámot sem restellette, ha a saját dolgával elkészült, de ment.

Az asszony, Draginya, pedig már a másik teremben ugrott a tükör elé és hozzáfogott a kecskeficézéshez. Hogy's na! Mikor a kecsi kiér a faluból, hamarosan megjelenik a kert felől Kornya Petru s ott marad alkonyatig. Oyan gyönyörűséges szerelmben telik el az egész nap, hogy a halvérű Fizesának két esztendői gyöngédség sem ér fel vele.

(Vége következik.)

## NAPIREND.

Október 2. Kedd. Róm. kath. naptár: Leodegár püspök. — protestáns naptár: Leodegár. — Görög-keleti naptár (szeptember 19.): Trofim vértanú. — A nap két óra — perckor, nyugszik 5 óra 38 perckor.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, semmi vagy kevés csapadék.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelő-intézete (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4. Dr. Fodor Edén délelőtt 8—9. Dr. Rosenbaum Pál délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 órakor.

Október 7. Az aradi iparosifjak önképző-egyletének hangversenyyel egybekötött táncvigalma (Iparosház.) — Az aradi Meteor kerékpárklub versenye délután 2 órakor.

Október 11. Körorvosválasztás Kis Peregén.

Október 20—21. Aradi löversenyek.

szilárd és folyékony

**Scott-féle Szappan**

Glycerin

a bőrre fehérre és gyöngéddé teszi.

Mindenütt kapható.

3949

## Egy szert bevenni,

mely csak ideiglenes hatással bír, épp oly céltalan, mintha kifáradt lovakat ostorozunk. Másképp áll a dolog azonban, ha oly szert veszünk, mint például a Scott-féle Emulsió, amely a legjobb csukamájolajból alfoszorsavas méz és nátron hozzáadásával készült és az egész test szervezetét gyorsan és állandóan erősíti, úgy hogy a legrövidebb idő alatt a gyöngédségi tünetek elmúlnak teljesen és helyükbe erőteljes egészség és új akaratérő lép. Mint erősítő szer gyöngé, vóna gyermekek és lábadozók részére a Scott-féle Emulsió összehasonlíthatatlanul hatásosabb és győgyerejében gazdagabb, mint a közönséges csukamájolaj.



A Scott-féle Emulsió valódiságának jele a „bátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen napra való hivatkozással és 75 fillér bélyeg beküldése ellenében mintával permentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL, Városi gyógyszerháza

Budapest, IV., Váci-utca 84/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszerháza, 3911

## IDEGENEK ARADON.

Október 1

Központi szálloda. Merea Viktor ügyvédjelölt Temesvár. — Petru Vince joghalgató Nagyvárad. — Herskovits Lajos faterkedő Lugos. — Rottmann József kereskedő Temesvár. — Foyovich Sándor kir. közjegyző Nagyenyed. — Vetter Miklós birtokos Ócsanád. — Ringer Béla utazó Békéscsaba. — Özv. Serbán Mihályné törv. bíró neje Szeged. — Arady Mihály gazdasági Déliblad. — Fried Adolf faterkedő Besztercebánya. — Bradovka G. sz. áv. kereskedő Budapest. — Kelemen Gábor dr. ügyvéd Budapest. — Klein Rezső kereskedő Pittsburg. — Spambauer J. felügyelő és neje Györgyár. — Jekey Ernő huszárezredes Cegléd. — Theodoroff Mihály mérnök Budapest. — Schächter Salamon utazó Bécs. — Rosenthal Sándor utazó Budapest. — Koch Sándor utazó Temesvár. — Steiner Lajos utazó Budapest. — Mandi Ferenc utazó Budapest. — Rackenstein Uárolly utazó Bécs. — Kepich Manó kereskedő Kárásebes. — Feinkuchen Mor birtokos Buttyin.

Pannonia szálloda. Podhorásky Géza műszaki tanácsos Temesvár. — Róna Lajos lepszerszerző Nagyvárad. — Farab Florian papavendék Arad. — Ferj Pál ügyvédjelölt Temesvár. — Fischer Simon kereskedő Buttyin. — Grünstein Márk kereskedő Makó. — Szabó István molnár Szatmár. — Borogó József szállodás Szikszó. — Kodai Gyula utazó Budapest. — Klein Simon kereskedő Borosjenő. — Friedmann Jakab kereskedő Szapárliget. — Fikster Samu faterkedő M. Sziget. — Weisz Ferenc tisztihelyettes Temesvár. — Mauiner Vilmos utazó Budapest. — Fuchs Bernát kereskedő Zöldes. — Tudosie János hivatalnok Vágos. — Szentmiklós Gyula gyógyszerész Arad. — Stanzki Rezső ügynök Temesvár. — Melabirer Lajos bankhivatalnok Soborsin. — Györfi Mór kereskedő Budapest.

## Nemzeti Színház.

C) bérlet.

C) bérlet.

Kedden, 1906. évi október hó 2 án

### A nap hőse.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Írta: Kadelburg Gusztáv. Fordította: Timár Szaniszló.

### SZEMÉLYEK:

Dornwald Emil Várnai Jenő.	Duriano	Borbély S.
Agáthea, neje Bácsné.	Gornero Lola	Novák Irén.
Tilly Bendler Kőrösey Juli.	Framelli	Faludi K.
Bendler Hugó Mariházi M.	Marlen	Benkőné P.
Gernau Arthur Beregi S.	Bayer	Szabó László.
Gróf Parakoff Kulcsár L.	Ulrich, inas	Szathmári A.

Kezdete este 7 és fél órakor.

## NYILTTER.\*

A haj őpolása. A hajhullás leggyakoribb okainak egyike, mint azt már a világ leghíresebb bőrgyógyásza is bebizonyították, a fejbőr korpa képződés. Ezen kellemetlen betegségben szenvedők a legrövidebb időn belül teljesen megkopaszodnak, miután a fejbőr korpa képződés a hajtalajt meglazítja és a haj gyökereit kiszárítja. Számtalan hazai és külföldi orvos ajánlja a „Petrolin hajszeszt” és ezekre mindig elismerő levél bizonyítja, hogy néhányszori használat után megszűntet mindennemű hajbetegséget, meggátolja az őszülést és meglepő módon elősegíti a haj újra növeését. Vásárlásnál a fenti védjegyre tessék szigorúan ügyelni. Minden más néven forgalomba hozott hajszeszt csak silány, ártalmas utánzat. Kapható az egyedül készítőknél: Koráni és Wachsmann drogeria és cosmeticai laboratorium, Szabadka.



Főraktár: Földes Kelemen gyógyszerész úrnál és Vojtek és Weisz droguerista úrnál. 1906

Angol A kizárólagos posztó gyári raktárban  
öltöny szöveteket  
35<sup>0</sup> megtakarítással  
árusitunk.

Leichner és Fleischer  
Arad, Szabadság-tér 17.  
Fiuk részére maradékok kaphatók.

Városi és megyei telefon 115 szám

### Egyéves önkéntes urak és szülők figyelmébe!

Az összes fegyvernemek részére szükséges pontos előírás szerinti lábbelik, ugyiszlantén iskolás gyermekeknek tartós,

### jó, erős CIPŐKET

készít 762

## Seelinger M. Andor

urfi és női mintacipészete

Arad, Szabadság-tér 4. szám.

Orthopéd gyógycipők nagy sikerű eredménynyel készülnek.

Városi és megyei telefon: 115 szám.

Főraktár Aradon: 3692

Földes Kelemen gyógytárában.

578—1906. g. sz.

### Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a másodrendű törvényhatósági utak meghomokolásával kapcsolatos munkák elvállalása iránt folyó év október hó 8 án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 2000 korona.

Bánatpénzzel leteendő a kikiáltási ár 10% a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeének 1906. évi október hó 1 én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay, s. k.

t. főjegyző.

3485—1906. szám.

## Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménesintézet 1907. évi szükségletét képező:

I. Építési anyagok (oltatlan mész, élesszemű marosi homok, építési homok és beton kavics.)

II. Fa-anyagok (puha- és kemény-, épület-, hid- és műhely-fák.)

III. Házi és erdei iparcikkek (favilla, járom, tövisborona, nyirágseprű, keréktalp és küllőfa.)

IV. Kötélgyártó anyagok és munkák (kender, kócz, kötél és zsinégfélék.)

V. Ruházati cikkek (kocsis és szolga libériák lovászfiu csizmák) biztosítása céljából 1906. évi október hó 22-én a ménesbirtok igazgatóságánál versenytárgyalás tartatik.

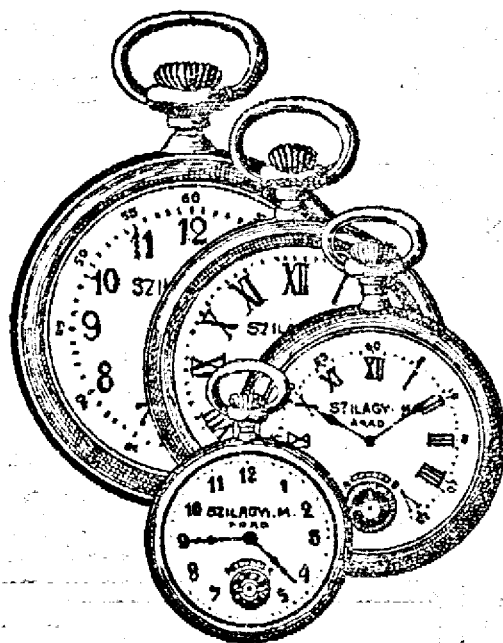
Akik bármely cikk szállítására pályázni kívánnak, egy koronás bélyeggel ellátott ajánlataikat a föntebb mondott nap délelőtt 10 óráig nyújthatják be alulírott igazgatósághoz, hol a szükséges cikkek részletezett jegyzékét tartalmazó ajánlati űrlapokat és a versenytárgyalásra vonatkozó feltételeket is megkaphatják.

Az ajánlatokkal bánatpénzt letenni nem kell, de a földmívelésügyi m. kir. Minister Ur Ó Nagyméltósága jóváhagyásának fentartása mellett nyertesnek ítélt pályázók az általok szállítandó áru értékének 10%-át készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapirban biztosítékként a felszólítás vételétől számított három nap alatt tartoznak a ménesbirtok pénztárába beküldeni.

Mezőhegyes, 1906. évi szeptember hó 15-én.

M. kir. földmívelésügyi Minister.

2517



## Szilágyi Márton

Arad legnagyobb

és legolcsóbb

1244

## óra-javító

műhelye

a színház oldala mellett, Vörösmarty-utca 3. sz.

Raktáron mindennemű órák

3 évi jótállás mellett.

ad 19198—1906. szám.

## Versenytárgyalási hirdetmény.

Az aradi m. kir. jószágigazgatóság a Sztancsófalván emelendő kisdudóvoda, valamint melléképületei, kút, kerítés és járda építésére, nemkülönb a berendezés és felszerelésre vonatkozó szállítások biztosítására versenytárgyalást hirdet.

Kikiáltási ár az óvoda, melléképületek, kút, kerítés és járda építésére összesen 14.957 kor. 57 fill., a berendezésre és felszerelésre 804 kor. 04 fill.

A zárt írásbeli versenytárgyalás Aradon a m. kir. jószágigazgatóságnál 1906. évi október hó 16. napján d. e. 10 órakor fog megtartatni.

Az ajánlatok az építkezésekre, valamint a berendezés és felszerelésre külön-külön teendők.

Ajánlattevő tartozik az ajánlott összeg 5%-ával terhelt, vagy a megfelelő letéti nyugtával ellátott, lepecsételt, 1 korona bélyegjegyes s a kellő felirású írásbeli zárt ajánlatot benyújtani.

Az ajánlatnak tartalmaznia kell ajánlattevőnek azon nyilatkozatát is, hogy az árlejtési és szerződési feltételeket ismeri, magát azoknak aláveti. Az ajánlatban az ajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiírandó.

Az ajánlatok Aradon a kir. jószágigazgatóságnál 1906. október hó 16. napjának d. e. 10 óráig nyújthatók be, a hol a részletes tervek, költségvetések és feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Elkésett, valamint utóajánlatok és táviratok figyelembe nem vétetnek.

Arad, 1906. évi szeptember hó 28-án.

2520

### Magyar királyi államjószágigazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

## Nagyságos Asszonyom!

Van szerencsém becses figyelmét fölhívni, hogy mint

## női-fodrász

Aradon telepedtem le.

Hivatkozva budapesti 15 éves gyakorlatomra, a mai divat igényeinek megfelelően minden izlést kielégítően a legmodernebb frizurákat vagyok képes előállítani.

Elvállalok: naponkénti fésülést, hajmosást, hajondolozást és manikűrözést.

Magamat Nagyságos Asszony becses figyelmébe ajánlva

kitünő tisztelettel

2444

## Wellisch Izsó

női fodrász

Aradon, Előtvös-utca 4.

Aradon, Ujterem-utca  
23, 24 szám alatt egy  
5 szoba, fürdőszoba  
konyha, kamara és  
cseledszobából álló  
**modern úri lakás**  
esetleg azonnal is  
bérbevehető.

Bővebb felvilágosítást ad  
**Belházy Gyula Karám,**  
up. Feketebalog vagy a ház-  
mester. 2511

**Nyiri**  
**krumpli**

nagyban és kicsinyben legol-  
csóbban állandóan kapható

**Löwy és Pollak**

cégnél

2500

**Karolina-u. 7.**

Telefon 206.

### Veszek

urasságoktól használt nyári  
és téli férfi-ruhákat, utazó-  
bundákat, háló, ebédlő és  
más butorokat 2450

a legmagasabb áron veszek és  
eladok. Kivánatra vagy levélbeli  
meghívásra házhoz is megyek.

**Menczer Márton**

Arad, Árpád-tér 5. sz.  
(Izraelita templom épület.)

21561—1906.

### Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönségé-  
nek 1907. évre vonatkozó költség-  
előirányzatát, ugy a városi tisztii  
nyugdíjlapnak 1907. évi költség-  
előirányzatát, a tanács és a hármás  
bizottságnak üléséről felvett jegy-  
zökönyveket, valamint a bevétel-  
és a kiadás tet-leit felvilágosító  
mellékleteket folyó évi szeptember  
hó 27-től október hó 12-ig bezáró-  
lag a városháza tanácsstermében  
közszemlére kitésszük.

Szabadságában áll azokat min-  
den adózó polgárnak megtekinteni  
és azokra a netáni észrevételeit  
írásban a folyó évi október hó-  
ban megtartandó rendes havi köz-  
gyűlés előtt legálább 5 nappal a  
tanácsához beterjeszteni.

Arad sz. kir. város tanácsának  
1906. évi szeptember hó 26-án tar-  
tott üléséből.

A városi tanács.

## Központi fekvésű modern új házban

4—6 szobából álló 2518

széplakástkeresek november 1-re

Közvetítés díjaztatik. Ajánlatokat „Szép  
lakás” czim alatt a kiadóhivatal továbbít.



Sok millió előkelő  
urhölgy használja a  
világhírű

**Földes-féle**

**Margit-Creme,**

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szorítja.

A **Földes-féle MARGIT-CREME** gyorsan és biztosan ható  
ártalmatlan zsír szorítók, májzók, bőrtisztítók, pattan-  
ások, kiütések s mindennemű bőrbetegségek ellen. A világ  
legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek an-  
nak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után  
erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

**Földes Kelemen** gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 3881

**Török József** gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerertárában.

## Hölgyek és uraknak igen fontos!

Hajós-féle

### Hajregenerator

az ősz haj eredeti színét és ifjúkori szépségét rövid idő  
alatt visszaadja. Sem a fejbőrt, sem a fehéreneműt nem piszkítja.

Ára 1 kor. 20 fillér.

Hajós-féle

### Goldelse

aranyzókere fest minden haját. Meglepő eredmény.  
Teljesen ártalmatlan. A hajbőrt erősíti, a korpaképződést meg-  
szünteti. Ára egy üvegenek 2 kor.

Hajós-féle

### Depilatorium

kitűnő a maga nemében, páratlan szőrvesztő szer.  
Kezelése a legegyszerűbb. 5 perc alatt a haját bármely helyről  
eltávolítja. Ára 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a készítőnél:

**Hajós Árpád**

gyógyszertárban

3881

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

## Szabó Vincze

„Kispipa” sörcsarnok és étterme

Salacz-utca 3. sz.

Arad legszolidabb és az ide-  
genek legkedveltebb találkozó  
helye. 2412

A „Pilseni” Részvénysörfőzde  
sörének kizárólagos kimérése.  
Jó magyar konyha.

Valódi Hegyaljai Magyaradi borok.

Étkezések jutányos árak mellett

## Nap és esőernyő raktár.

Kizárólag saját gyártmány!

Raktáram tulhalmozottsága, vala-  
mint az előhaladott idény miatt,  
nap- és esőernyőimet min-  
den elfogadható árban bocsátom a  
mélyen tisztelt vevő közönség ren-  
delkezésére.

Minden néven nevezendő ernyők  
behuzását és javítását 1—2 óra  
alatt a legjobb kivitelben és jutá-  
nyos árban eszközölöm 221

**Nassan R.**

Szabadság-tér 19.

Rosenblüh J. és Jársa mellett.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

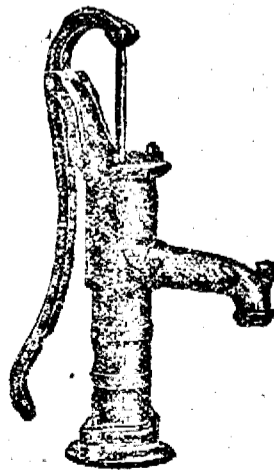
## Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű  
gummi csövek legolcsóbb gyári  
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó  
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,  
héjak és egyéb tisztátalanságok  
azonnal továbbíttatnak, ezáltal a szí-  
vattyu nem romlik és a bort nem  
ronthatja, a gépezet jó működé-  
sért 8 évi jótállás, ingyen javítás

## Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közsé-  
geknek legalkalmasabb,  
mert homokos és sáros víz hasz-  
nálatánál sem tagadják meg a  
szolgálatot, — a gép jó működé-  
sért 8 évi jótállás (ingyen javítás),  
hozzá való országos egységes csa-  
varok és a legjobb minőségű be-  
lül gummirozott kender-csővek a  
legolcsóbb árban.



**Kutak**

a hozzávaló  
csövekkel

olcsóbbak és  
jobbak, mint  
bármely bel-  
vagy külföldi  
gyárban.

**Hönig Otto**

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő  
és szivattyu készítő. 274

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.



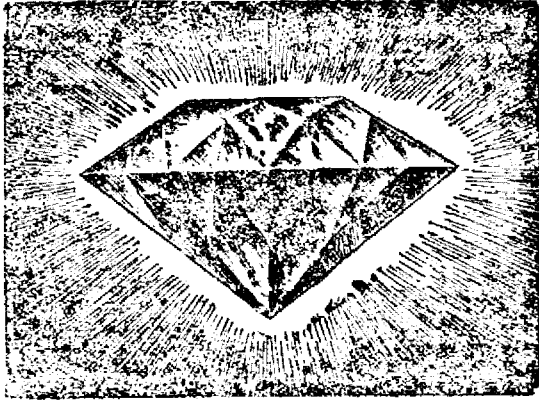
# Nagy reklámeladás

## „TUDOR“-gyémántok

==== tudományos uton előállítva. ====

**Kétségkívül a legszebb gyémántutánzatok a világon.**

*A tűzük, ragyogásuk és fényük épp olyan, mint a legszebb, valódi gyémántoké.*



*Külömböset találni teljes lehetetlenség és jóállunk érte, hogy a Tudor-gyémántok fényüket soha el nem veszítik.*

A föntmondottakat hebizonyítandó és hogy egyszersmind vevőinknél és általában a tisztelt közönségnél cikkeink könnyebben bevezethetők legyenek, vételre ajánlunk — rövid időre csak — bizonyos mennyiségű gyűrűt, mell-tűt, fülbevalót, kézelőgombot, mellgombot, nyak-kendőtűt, medalliont stb., melyek ezelőtt

**8**

koronába kerültek,

most csak

**6**

korona darabja (foglalattal együtt).

**TUDOR-gyémántok A B A D O N kizárólag csak**

**Deutsch Testvérek, Andrásy-tér 17. számú**

kirakatában vannak kiállítva és csak ott kaphatók.

## Gyomorbetegeknek!

Mindazoknak, kik meghűlés vagy a gyomor túlterhelésénél emésztendő, nagyon meleg, vagy nagyon hideg ételek avagy rendetlen életmód által gyomorbetegségben, u. m.

**gyomorhurut, gyomorgöres, gyomorfájás, nehéz emésztés vagy elnyálkásodásban**

szenvednek, egy házi szer ajánlatik, melynek kitűnő hatása már évek óta kipróbálva van. És ez a

### HUBERT ULLRICH-féle gyökér bor.

E gyökérbor kitűnő, gyógyképesnek elismert gyökérből, jó borral van készítve, erősíti és élénkíti az ember emésztési szervezetét, a gyökérbor elhárítja az emésztési zavarokat és elősegíti az új egészséges vér képzését.

A gyökérbort kellő időben használva, a gyomorbajt már csirában elfojtja. Nem szabadna tehát annak használatával késni. Észleletek, mint **fejfájás, felbűfűzés, gyomorégés, felfuvalkodás, rosszullét hányással, melyek üdült gyomorbajoknál mindig gyakrabban lépnek föl, számtalanszor már néhányszori vás után megszűnik.**

**Székrekedés** és annak kellemetlen következményei mint **szomatlanosság**, valamint vértörődés a máj, lép és vegergszervezetben (**hämoroidál betegség**) a gyökérbor által gyorsan eltávolítatik. A gyökérbor megszünteti az **étvágytalanságot** és könnyű szákeles által eltávolítja a gyomor és belekben felszaporodott idegen anyagokat.

**Sovány, sápadt arczzint, vérhiányt, erőtlenséget,** legtöbnyire rossz emésztés, csekély vérképzés és a máj beteges állapota okozza. **Étvágytalanságnál, ideges hágyadságnál és kedélyeltompultságnál,** valamint gyakori fej

fájás, álmatlan éjjeliek következtében sok ember lassan elpusztul. **Gyökérbor a gyengült éteterőnek friss erőt ad.** — Gyökérbor gerjeszti az étvágyat elősegíti az emésztést és táplálkozást, gyorsítja az anyagcserét és vérképzést, megnyugtató a felcsigázott idegeket és új életkedvet ad. Számos elismerő és hálaírat bizonyítja ezt. — **Gyökérbor kapható üvegekben 4 forint 1.50 és 2. — a gyógyszerárakban Arad, Kis-Szt-Miklós, Glogováz, Ó-Páoska, Német Szt-Péter, Székesut, Várjas, Monostor, Vinga, Orozifalva, Fids, Guitenbrunn, Mária-Radna, Lippa, Kovasszinoz, Világos, Agris, Ternova, Tauoz, Nádas, Pankota, Zaránd, Komlós, Ó-Szt-Anna, Új-Szt-Anna, Kurtios, Simánd, Szt-Márton, Máosa, Kevermes, Kunágota, Tornyó, Battonya, Szemlak, Perjámos, Sándorháza, Pászak, Knez, Billeo, Bogaras, N.-Jóosa, Gyertyámos, Kis-Beoskerak, Új-Besse-nyó, Szt-András, Gyarmata, Temes-Rékás, Topoloveoz, Józseffalva, Bellnoz, Lugos, Kizdia, Buttyin, Bokszeg, Boros-Jenő, Csermő, Kis-Jenő, Sikló, Székudvar, Elek, Kétegyháza, Gyula, Új-Kigyó, Apáoz, Megyes-Bodzás, Mező-Kovásháza, Tót-Komlós, Orosháza, Mezőhegyes, Pitvaros, Csanád-Palota, Nagylak, Egres, Szerb-Szt-Péter, Hatzfeld, Lovrin, Nagy-Kikinda, Szakálháza, Mehala, Békés-Csaba, Temesvár stb., valamint minden nagyobb és kisebb helyén Magyarországnak és az összes anazuria-magyarországi városok gyógyszerárakban.**

**FÜLDES KELEMEN és HAJÓS ÁRPÁD** irak gyógyszerárak Aradon, 8 és több üveget eredeti áron Ausztria-Magyarország bármely helyére küldenek gyökérborainkat üvegekben.

**Óvakodjunk utánzatoktól.** 1407  
Kérjük határozottan

**HUBERT ULLRICH-FELE GYÓGYFÜBORT.**

## Egy jóforgalmú

==== fűszer és ====

## vegyeskereskedés

tőzsdével és  
italméréssel,  
amely 35 év óta fennáll, más vál-  
lalat miatt 2508

## eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

577—1906 g. sz.

## Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi szin- és bérház épületben lévő sörcsarnok és hoz-zátartozó lakásnak folyó évi no- vember hó 1-től 6 évre való bér- beadása iránt folyó évi október hó 8-án d. e. 10 óráor árverést tart. Kikiáltási ár: 10150 korona évi bér.

Bánatpénzül leteendő a kikiál- tási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta- n a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vé- tetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazda- sági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1906. évi október hó 1-én tartott üléséből.

Kiadta:

**Vannay, s. k.**

t. főjegyző.

Jó karban lévő  
használt

boros hordók  
eladók

2518

**Deutsch A.-nal,**  
Deák Ferencz-utca 36.

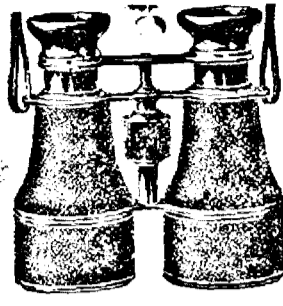
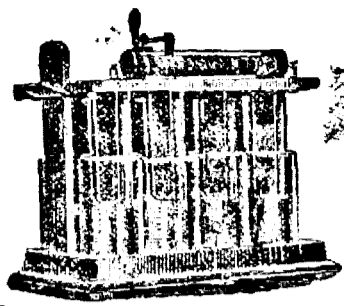
## Nagy raktár párisi különlegességekben!

UJ!

UJ!

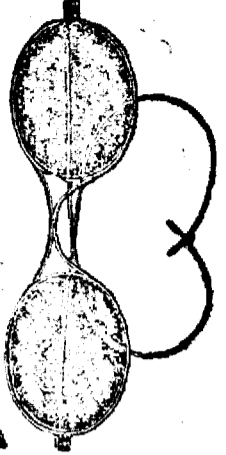
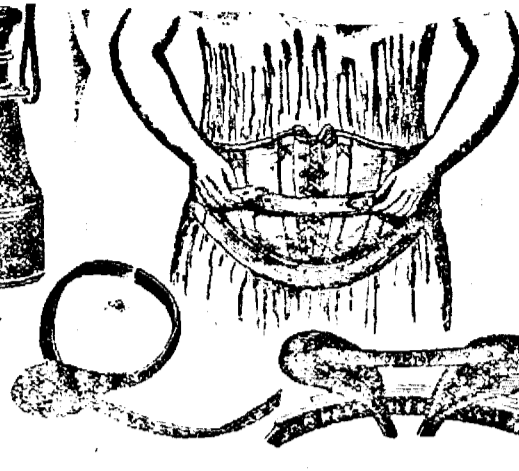
UJ!

UJ!



Andrássy-tér

22.



A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy **Aradon, Andrássy-tér 22. szám alatt** a mai kor igényeinek megfelelő: **Orvosi műszerek, saját műhelyemben készített kátszerek, ugymint: sérv, haskötők, szuspensoriumok, valamint látászerezési eszközök, ugymint színházi és tábori látesővek, mindennemű szemüvegek**

**nagy raktárát megnyitottam.**

1871

Szíves pártfogását kérve, maradtam alázatos szolgálója **Deutsch Mihály.**

## Nagy raktár párisi különlegességekben!

## APRÓ HIRDETÉSEK.

## Szőlőbirtokos urak!

Veszünk szőlőtörkölyt, melyet a termelés helyéről azonnal elszállítunk, cement görreinkbe helyezünk; átvétel alkalmával szonnal fizetjük. Ajánlatokat kérünk Winkler és Faragó, Gyorokon. 2514

## Ugyes

felsőruha-varrónő ajánkozik házakhoz helyben és vidékre. Czim özv. Blatt Józsefné Török Ignácz utca 2 szám. 2488

## Szalonna

téli szalonna 68, liszta sertészsír 72 kr. kilónként és minden hentes áru a legjutányosabb árban kapható Garai Károly hentes üzletében Aradon, Boczkó-utca 2. szám, Háltérrel szemben. 2484

## Keresek azonnali felvételre

egy ügyes szakképzett segédet. Hirschmann Ignác, fűszerkereskedő és dohány nagyáruda, Lippa. 2512

## Jó karban lévő

féregmentes hálószoba és ebédlő berendezés megvételre keresetlik. Czim a kiadóban. 2491

## Veszünk könyvtárakat

egyes könyveket, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb árban. **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedése Arad 235

## Kiadó családi lakóház.

Aulich Lajos utca 6. számú családhi ház fürdőszobával novemberre kiadó. — Értekezhetni Nagy-körút 11. szám. 2515

## Kinek életbiztosítási ajánlata

vissza lett utasítva, forduljon bizalommal Telkes Dezső főügynökhöz Budapest, I., Atilla-utca 85. Válaszbélyeg mellékelendő. Alügynökök díjaztatnak. 8687

## Veszek könyvtárakat,

egyes könyveket és hangjegyeket legmagasabb árakon. Kerpel Izsó könyv-, papir- és zeneműkereskedése, könyv- és zenemű kölcsön-tára, Aradon. 246

## Orpington!

Fajtszata idei sárga és fehér orpington kakasok és jérczék eladók Békly Elekánál Arad, Deme-ter-utca 92. Darabja 8—14 koronáig. Csirkék olcsóbban. 2521

## Kiadó

csinosan butorozott kényelmes szoba és butorozott kis szoba. Szent-László-utca 5. Bővebbet ugyanott. 2519

Kérem a czéget nem össze-tévesztetni!

## Úraságoktól

használt nyári és téli férfi-ruhákat, utazó-bundákat, háló-, ebédlő- és más butorokat a legmagasabb áron veszek és eladok rendkívül olcsó árak mellett. Kiváratra hazhoz is megyek. Frack öltönyök kölcsönűj mellett kaphatók.

## ROTH IZIDOR

Aradon, Asztalos Sándor utca 5. sz., az „Arany ABC” mellett. 251

Kérem a czéget nem össze-tévesztetni!

## Első emeleti páholy

B. napra kiadó. Bővebbet Rosenblüh H. és Társánál. 2522

## Egy jó forgalmu mosóintézet

Arad, Fáblian-utca 11. szám alatt az utcára nyíló helyiséggel, teljes modern felszereléssel elutazás miatt szabad kézből kiadó. Bővebb felvilágosítást nyújt az üzletintézet vezetője ugyanott. 2495

## Hajdu tea

meit- és tüdőbetegeknek számtalan esetben kipróbált szer.

Legjobb sikerrel használható köhögés, hurut, rekedtség, számarhurut, elnyálkásodás, mind den mellbaj, a légső, a tüdő, a gége hurutos megbetegedései, légzési nehézségek, szűk-mellűség, asthma stb. ellen.

Ára 60 fillér.

Kapható Aradon,

## Földes Kelemen

gyógyszerésznél. 3871

Schweitzzi himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

## Őszi kelme ujdonságok

már teljes választékban raktárba érkeztek.

Finom angol és fekete szövetek 140 ctmr szélesek.

A n. é. közönség b. figyelmét felhívjuk azok megtekintésére.

Kiváló tisztelettel

Rosenblüh H. és Társa.

3811

Schweitzzi himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!